دَ تصوف مختصر تعارف

تصوف يو متنازعه لفظ دے خو ليکن دا صرف پۀ دې وجه دے چې بعضې خلقو دَ ناپوهئ دَ وجهې نه دَ دې مطلب غلط واخستو ځکه دَ دې دَ افاديت نه ئې انکار وکړلو-حقيقت دادے چې بعضې اعمال داسې وي چې هغه پۀ ظاهره کيږي لکه نمونځ ،روژه ، زکوٰة اؤ حج اؤ بعضې اعمال داسې وي چې هغه زړۀ کوي اؤ بل چاته ئې پته نۀ لګي-دَدې پته يا الله تعالیٰ ته وي يا بعضې وخت کولو والا ته- کۀ دَ چا دا عملونه درست نۀ وي نو که دَ هغۀ ظاهري عملونه ډېر ښۀ ولې نۀ وي هغه قبوليت ته ونۀ رسي-بغضې ؤخت دَ دې قلبي اعمالو دَ خرابئ پۀ وجه دا ظاهري عملونه ضائع هم شي- پۀ دې وجه دَ دې باطني عملونو درست کول ضروري دي بلکه ډېر زيات ضروري دي- نو داسې طور طريقې اختيارولو ته چې کومو سره دا باطني عملونه صحيح شي ، تصوف ويلے شي-دَ شريعت طريقو ته چونکې فقه ويلے کيږي نو ځکه دې طريقو ته فقه الباطن هم ويلے شي-

ثبوت

الله تعالیٰ چې کله انسان جوړ کړو نو دے ئې دَ خپلې اردې مختار وګرځولو-پۀ دۀ کښې ئې دَ خير اؤ دَ شر دواړې مادې کښېښودې لکه څنګه چې الله تعالیٰ پۀ خپل کلام کښې فرمائی وَ نَفْسٍ وَّ مَا سَوّٰها فَاَلهمَها فُجُوْرَها وَ تَقْوٰهاً و چې کله دَ خير ماده ښوک استعمال کړي نو فرښتې ورباندې رشک کوي اؤ که دَ شر مادې استعمال کړي نو مجسم شېطان جوړ شي- بيا ئې فرماييلي دي قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰها وَ قَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰها يعنې مادې خو ئې پکښې دواړه کښېښودلي دي ليکن پۀ دو کښې ئې ورته چې کومه استعمالول غواړي دَ هغې دَ استعمال اختيار ورکړے دے ليکن چونکې دا دَ امتحان دپاره دي لهٰذا کۀ دَ خير دَ مادې نۀ ئې کار واخستو اؤ دَ خير کارونه ئې وکړل اؤ خپل ځان ئې دَ نفس دَ شر نه بچ کړو نو دے کامياب شو-نو دغه طور طريقې اؤ معمولات چې کوم دي چې دَ

دې په وجه دا کامیابي حاصلیږي دغې ته تصوف ویلے شي-چونکې دا یو ضروري کار ۇ نو الله تعالیٰ دَ دې پاره دَ رهنمایی انتظام وکړو-دَ دې پاره ئې دَ انبیا کرامو یوه سلسله جاري کړله-دَدوي ۀ منصبي فرائیضو کښې تزکیه هم وه-تزکیه دَ خپل نفس دَ شر نه ځان بچ کولو ته وائی-دَ ټولو په اخر کښې زمونږ خوږ پیغمبر محمد ﷺ راغلو-پۀ هغوی باندې قران پاک نازل شوچې هغۀ دَ ټولو دینونو تکمیل وکړو-اوٚ دَ دۀ نه ېخکښې چې کوم کتابونه نازل شوي وو دَ هغوی دَ حفاظت چونکې وعده نۀ وه نو هغه ټول دَ دۀ پۀ راتلولو سره منسوخ شول-اوٚ قران پاک یواځې پۀ کتابونو کښې دَ هدایت ذریعه وګرځېده اوٚ صرف پۀ دۀ باندې دَ عمل مطالبه وشوه-حضور ﷺ ېخپله هم پۀ دۀ عمل کولو اوٚ ټول صحابیان ئې هم پۀ دۀ عمل ته تیار کړل- حضور ﷺ دَ قران پاک مطابق دَ خپل فرض منصبي ښۀ حق ادا کړو کوم طرف ته چې پۀ دې آیت مبارک کښې اشاره شوي ده- کَمَا اَرْسَلْنَا فِیْکُمْ رَسُوْلاً مِّنْکُمْ یَتْلُوا عَلَیْکُمْ آیٰتِناوَ یُزَکِّیْکُمْ وَ یُعَلِّمُکُمُ الْکِتَابَ وَ الْحِکْمَۃَ وَ یُعَلِّمُکُمْ مَالَمْ تَکُوْنُوا تَعْلَمُوْن۔بقرۃ 151 دې کښې دَ حضور ﷺ پۀ باره کښې ارشاد مبارک دے چې هغوی خپل صحابیان دَ قران پاک پۀ تلاوت پوه کړل ، دَ هغوی پۀ زړونو کښې ئې للٰهیت پیدا کړو اوٚ هغوی ته ئې دَ قران اوٚ سنت تعلیم ورکړلو اوٚ ډیر داسې علمونه ئې ورته وښودل دَ کومو نه چې مخکښې هغوی خبر نۀ وو-

پۀ دې کارونو کښې وړومبے دَ قران پاک دَ تلاوت تعلیم دے دَ کومې ذمه داري چې قاریانو صاحبانو اخستلي ده-دې نه پس دَ للٰهیت تربیت دے دَ کوم چې ذمه داري صوفیاء کرامو اخستي ده-اوٚ بیا دَ کتاب و سنت تعلیم دےدَ کوم چې علماء کرام ذمه دار دي-نو دَ اعمالو دوه قسمه شول یو کښې اعمال ظاهر یا اعمال جوارح راځي دویم اعمال قلب یا باطني اعمال دي-علم ظاهر کښې تلاوت قران اوٚ دَ کتاب و سنت تعلیم راغلو اوٚ په باطن کښې باطني علوم و احوال راغلل-اګر چې دَ دې علومو تدوین وروستو شوے دے لیکن چونکې دا اصلي کارونه دَ نبوت دي پۀ دې وجه دَ دوی سلسله حضور ﷺ ته رسي-

دغه وجه ده چې دَ قران پاک دَ تلاوت اؤ دَ احاديثو دَ سماعت دَ سلسلو سره سره دَ تصوف سلسلے هم جاري شوې-اګر چې دَ دې معروف نوم خو تصوف دے لیکن دَ حضرت سید سلیمان ندوي رحمة الله علیه دَ تحقیق مطابق دَ دې قراني نوم تقویٰ دے کوم چې دَ ټولو علوم هدایت دروازه ده لکه چې پۀ قران پاک کښې ارشاد فرمائیلے شوي دي چې ذَالِکَ الْکِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيْهِ هدىً لِّلْمُتَّقِيْنَ (بقرۃ 2) دَ دې مفهوم دادے چې پۀ دې عظیم الشان کتاب کښې هیڅ شک نشته دے-اؤ دا دَ هغو کسانو دپاره چې څوک دَ خدائے نه وېرېږي ، هدایت دے نو دا ضروري نۀ ده چې څوک دَ خدائے نه نۀ وېرېږي هغوی دې ترینه هم هدایت واخلي- دغه وجه ده چې مونږه وینو چې دَ یونیورسټیانو اؤ کالجونو پۀ کومو استاذانو کښې چې تقویٰ نشته هغوی دَ قران اعلیٰ مضمونونه پۀ ډېره ښه طریقه بیانوي لیکن پخپله دَ هدایت نه محروم وي-بخاري شریف کښې په حدیث احسان کښې دَ دې نوم احسان دے،- دې ته څوک زهد وائي که تقویٰ، یا احسان کۀ تصوف پۀ دې کار صرف دَ زړونو دَ صفایَی اؤ دَ نفس دَ اصلاح کيږي-زړه ته چې کوم غلط اثرونه دَ غوږ، سترګو اؤ دَ خؤلې پۀ ذریعه راځي دَ هغو تلافي کولے شي-انسان نه انسان اؤ مسلمان جوړولے شي- دَ زړونو نه تکبر ، عجب ،حسد کینه ،ریا ،بدګماني اؤ خود پسندي ویسلے شي اؤ پکښې تواضع ، مسکیني ،اخلاص ، نیک ګماني ، تفویض ، توکل اؤ خود احتسابي اچولے شي-دۀ ته هر وخت دا احساس ورکولے شي ، پۀ نورو لفظونو کښې دَ انسان زړه دَ دنیا دمحبت نه خلاصولے شي اؤ دَ خدائے پاک دَ محبت نه ډکولے شے اؤ هر وخت ورته دا احساس ورکولے شي چې تۀ چرته نه راغلے يې اؤ چرته به ځې؟ اؤ چې چرته تلل دي هلته به څۀ وي اؤ دَ هغې دپاره څۀ کول دي-نو کول خو هم هغه دَ شریعت اتباع دي دَ څۀ دپاره چې مونږ پیدا شوي یو لیکن تصوف کښې پۀ دې زور اچولے شي چې دا ټول هر څۀ صرف دَ الله تعالیٰ دَ رضا دپاره شي- حضرت مولانا مسیح الله خان صیب رحؒ چې دَ حضرت تهانوی رحؒ مجازِ بیعت ؤ هغوی دَ تصوف یو مختصر اؤ جامع تعریف کړے دے فرمائی چې:

پۀ تصوف کښې ټول رياضتونه اؤ کوششونه دَ دې دپاره کېږي چې دَ الله تعالىٰ سره دائمى تعلق حاصل شي اؤ هر کار دَ الله تعالىٰ دپاره کول نصيب شي-

دَ تصوف بنيادي مقصد

دغه تعريف چې کوم بره شوے دے دا دَ تصوف جامع تعريف دے پۀ دې دې ځان بنده ښۀ پوه کړي ځکه چې پۀ دې پۀ قران پاک کښې دَ ولايت وعده ده- "بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهه لِلّٰهِ وَ هوَ مُحْسِنٌ فَلَه آجْرُه عِنْدَ رَبِّهٖ وَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هم يَحْزَنُوْنَ(بقرة-1 12)" دَ دې مفهوم دادې چې چا خپل مخ الله طرف ته تاؤ کړو يعنې دَ زړۀ قبله ئې درسته کړه اؤ ټول کارونۀ ئې دَ الله تعالىٰ دپاره کړل اؤ دَ نيکى کونکے ؤ يعنې پۀ شريعت باندې روان ؤ نو هغۀ ته به الله تعالىٰ اجر ورکړي اؤ نۀ به پې وېره وي اؤ نۀ به غمجن وي- لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هم يَحْزَنُوْنَ نخښه ده دَ ولايت ځکه چې الله تعالىٰ فرمائيلي دي چې " اَلآ اِنّ اَوْلِيَاءَ اللّٰه لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هم يَحْزَنُوْنَ " دَدې مفهوم دادے چې آګاه شئ چې اولياء کرام باندې به نه وېره وي اؤ نۀ به غمجن وي دا مفهوم پۀ سورة اعراف کښې نور هم وضاحت سره راغلے دے "يٰبَنِيْٓ اٰدمَ مَا ىَاۡ تِيَنّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيَاتِيْ فَمَنِ اتّقٰى وَ اَصْلَحَ فَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هم يَحْزَنُوْنَ (الاعراف 35) " يعنې اے بنې آدمه (مونږه تاسو ته پۀ عالمِ ارواح کښې وئيلي وو) کۀ تاسو طرف ته پېغمبر راغلو کوم چې به ستاسو نه وى کوم چې به زما احکامات تاسو ته بيانوي نو دَ هغۀ پۀ راتلو باندې چې پۀ تاسو کښې کوم کس دَ هغه نخښو دَ تکذيب نه ځان وساتي اؤ خپل عملونه درست کړي نو پۀ هغو به پۀ قيامت کښې نۀ څۀ وېره وي اؤ نۀ به غمجن وي-

دَ تصوف دَ يو بيل فن پۀ طور ضرورت

لکه څنګه چې پۀ ظاهري عملونو کښې بعضې فرض دي بعضې واجب ، بعضې سنت دي بعضې مستحب ، هم دغه شان پۀ باطني عملونو کښې هم بعضې فرض دي بعضې واجب ، بعضې سنت دي بعضې مستحب-بل طرف ته پۀ ظاهري عملونو کښې بعضې

حرام دي بعضې مکروه تحريمي اؤ بعضې مکروه تنزيهي، هم دغه شان پۀ باطني عملونو کښې بعضې حرام دي بعضې مکروه تحريمي اؤ بعضې مکروه تنزيهي-پۀ دغه وجه به دَ هر څيز به دَ هغۀ دَ مقام مطابق مطالبه کيږي-هرکله چې غټ خلق به دَ يو باطني عمل ريا پۀ وجه جهنم ته ځي نو بيا دَ دو نه بچ کېدل څومره ضروري دي- پۀ سورة هود کښې دې ته اشاره شوي ده - "مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُوْنَ ۔ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ۔ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوْا فِيْهَا وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ (ہود ۱۵-۱۶)" کوم کس چې دَ خپل اعمالِ خير نه محض دنياوي منفعت اؤ دَ دې دَ رونق حاصلول غواړي (لکه شهرت نېکنامی اؤ جاه) اؤ دَ اخرت دَ ثواب دَ حاصلولو نيت ئې پکښې نۀ وي نو مونږ به دَ دوی دَ عملونو جزا دوی ته پۀ دنيا کښې پوره پوره ورکړو اؤ دَ دوی دپاره به پۀ دنيا کښې څۀ کمے نۀ وي (يعني دنيا کښې به دوی دَ دې عملونو پۀ عوض کښې صحت و فراغ ، عېش و عشرت اؤ دَ مالونو اؤ اولاد کثرت ورکړے شي کۀ دَ دوی دَ عملونو اثر دَ دوی پۀ اضدادو باندې غالب وي اؤ که اضداد پرې غالب وي نو بيا به داهم نۀ وي دا خو دنيا کښې شوه اؤ پۀ اخرت کښې) دا داسې خلق دي چې دوی ته بۀ اخرت کښې دَ دوزخ نه علاوه بل څۀ ثواب وغېره به نۀ وي اؤ دوی بۀ چې دلته څۀ کړي وي هغه به اخرت کښې بالکل بېکاره ثابت شي اؤ اصل کښې چې دوی څۀ کوی هغه خو اوس هم بېکاره دي (دَ نيت فسد په وجه مګر دَ ظاهر پۀ اعتبار سره ثابت ګڼلے شي اخرت کښې بۀ دا ثبوت هم زائل شي) دا ترجمه دَ بيان القران نه ترجمه شوي ده اؤ پۀ قوسين کښې تفسيري کلمات دي-دَ بخاري شريف دَ بخاري شريف وړومبے حديث شريف دے "اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتْ"دي مفهوم دادے چې دَ عملونو دار ومدار په نيتونو باندې دے يعني دَ ظاهر شريعت دَ هر عمل نتيجه پۀ دې منحصر ده چې دا عملونه پۀ کوم نيت شوي دي- دغه سان دَ ترمذي شريف مشهور حديث شريف مطابق درې کسان چې دَ ډېرو اوچتو عملونو خاوندان وو پۀ دو کښې يو قاري ؤ دويم سخي اؤ دريم شهيد لېکن چونکې دوی دا عملونه دَ الله دپاره

نۀ وو کړي نو پۀ نتيجه کښې دَ جنت پۀ ځاے جهنم ته ورسيدل- پۀ دې حديث شريف کښې دا هم دي چې پۀ حضرت ابوهريرة باندې به بيا بيا تيارۀ راتله- دَ مسلم شريف دَ يو حديث شريف مفهوم دادے چې دَ چا پۀ زړۀ کښې خلې هومره تکبر وي نو هغه به جنت ته نۀ ځي- دَ دې نه دا اندازه لګيدے شي چې دَ ريا اؤ تکبر نه بچ کيدل څومره ضروري دي-دغه دواړه دَ زړۀ عملونه دي کنه نو ځکه دَ اخلاقِ حميده حاصلول اؤ دَ اخلاقِ رذيله نه ځان بچ کول دَ روحاني صحت دپاره ډير ضروري دي-چاته چې دا صحت حاصل شي دَ هغۀ زړۀ ته قلبِ سليم وئيلے شي لکه څنګه چې سورة شعراء کښې دَ الله پاک ارشاد مبارک دے چې "يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وّ لَا بَنُوْنَ اِلّا مَنْ اَتَى اللهَ بِقَلْبٍ سَلِيْم "دَ کوم چې مفهوم دے چې هغه ورځ به مال اؤ اولاد فائده نۀ ورکوی بلکې قلبِ سليم به فائده ورکوی- نو دَ دې آيت مبارک اؤ احاديث شريفه نه دَ تصوف ضرورت ښۀ واضح شو- مخکښې دَ هر چا خپله مرضي ده ځکه چې دلته خو انسان ته اختيار ورکړے شوے دے اؤ دَ ښۀ يا دَ خراب کار تعليم بې شکه شوے دے -هرچا ته به دَ خپلې ارادې ميوه ملاويږي-

اعمالِ ظاهره خو دَ فقهې پۀ کتابونو کښې مدون شو دا خو دَ چا نه هم اېزده کيدے شي اؤ ورباندې بنده عمل کولے شي - دَ دو دَ تشريح دپاره دَ چا عالم نه هم مدد بنده اخستے شي ليکن پۀ خپلو خپلو حالاتو کښې پۀ اعمال قلبيه باندې څنګه عمل وکړے شي دا البته اسانه خبره نۀ ده-مثلاً نمونځ ته وګورئ دَ دې پۀ فرائضو ، واجباتو سنتونو اؤ مستحباتو ښۀ ښۀ کتابونه ليکلے شوي دي دو کښې چا دَ کوم کتاب مطالعه هم وکړه نو دَ نمونځ مسئلے به ور معلومې شي اؤ پۀ لږ کوشش ئې بنده اېزده کولے هم شي- دَ دې دپاره څۀ لو ئې عالم ته دَ تلو ضرورت هم نشته بلکې چا چې هم نمونځ ښۀ اېده کړے وي هغه ئې بل ته هم ښودلے شي ځکه چې دې کښې هر څۀ بالکل ظاهر ښکاري پۀ دې وجه دَ دې اصلاح مشکله نۀ وي-ليکن کۀ پۀ نمونځ کښې کۀ څوک خشوع يا اخلاص نۀ لري نو دَ دې پيدا کول څۀ اسان کار نۀ دے- نۀ خو دا محض دَ کتابونو نه دَ اېزده کولو

څيز دے اؤ نۀ دا دَ هر چا نه بنده اېزده کولے شي-دَ دپاره بنده بۀ خپل ځان دَ يو داسې کس لاس کښې ورکوي اؤ هغۀ ته به دَ اصلاح دپاره ځان سپاري کوم چې پۀ دغه لاره تېر شوے -ځکه چې علمي څيز دپاره علم بنياد ګرځېدے شي اؤ عملي څيز دپاره عملي څيز -دا لاره چونکې نازکه ده دَ دې پۀ وجه پکار دي چې دا راهنما دې پۀ خپل فن کښې ماهر وي اؤ مستند هم -يعنې پۀ دۀ باندې اعتماد شوے وي اؤ دَ اعتماد دا سلسله تر حضور ﷺ رسيدلي وي- دغې ته سلسله وئيلے شي-دغه وجه ده چې حضرت مولانا اشرف علي تهانويؒ فرمائيلي وو که څوک نمونځ نۀ کوي نو دَ هغۀ ماسره دومره فکر نۀ څومره چې دَ هغۀ وي چې دَ چا په زړۀ کښې تکبر وي -دَ دې وجه داده کۀ بېنماز کس کۀ دَ نمونځ ارداه وکړي نو پېنځۀ منټه کښې نمونځ ګزار کېدے شي اؤ متکبر کس کۀ دَ تکبر دَ اصلاح ارداه هم وکړي نو دا تکبر خو به پۀ کالونو کښې وځي-

تصوف متنازعه ولې دے؟

دا خبره رښتيا د پرېشانۍ باعث ګرځېدے شي چې اخر دا دومره مفيد اؤ اهم فن متنازعه څنګه جوړ شو-کله چې مونږ دَ خپلو اکابرو کتابونو کښې ګورو نو زمونږه اکابر نه صرف چې دَدې فن قدردان ښکاري بلکې بعضې اکابرو خو دَ دې فن په خدمت کښې خپل عمرونه صرف کړي دي لېکن چې څوک هغوی طرف ته څوک ځان منسوب کوی هغوی دَ دې فن سره داسې معامله کوي لکه چې دا يوه ګمراهي وي-دَ دې وجه دَدې عاجز پۀ خيال کښې دا راغلي چې يو دَ تصوف مقاصد دي بل دَ تصوف ذرائع دي-مقصد خو ټول مني خو دَ دو پۀ ذريعو کښې خلق کلام کوي-دَ دې وجه دا هم کېدے شي چې بعضې غلطو صوفيانو دا ذريعې خلقو ته دَ مقصد په صورت کښې پېش کړي دي- چې کوم ناواقفه دي دَ هغوی نه خو څۀ ګيله نۀ ده پکار لېکن کوم کسان چې پۀ دې پوهيږي لېکن صرف دَ خپلو ذاتي مفاداتو دپاره داسې کوي دَ هغوی نه اصلي تصوف رخصت شي اؤ صرف رسمي تصوف پاتې شي لکه څنګه چې بعضې سجاده نشينانو دَ

خپل ابا و اجداد ګډيانو سره کړي دي-دوی بيا دَ خپلو خواهشاتو دپاره چې کوم خرافات دَ تصوف پهٔ نوم کوي دَ هغو کارونو پهٔ وجه دوه قسمه خلق ګمراهان شي -يو هغه چې ځوک دَ دوی پهٔ دام کښې راشي اؤ دغه خرافات تصوف وګڼي اؤ دويم هغه خلق چې ځوک پهٔ صحيح دين تلل غواړي هغوی دَدې خرافاتو پهٔ رد عمل کښې دَ اصلي تصوف نه انکاري شي-اګر چې دوی ته داسې کول نهٔ دي پکار ځکه چې ځوک هم دَ غلطو ډاکټرانو پهٔ وجه صحيح ډاکټران نهٔ پرېږدي ، نه دَ غلطو تاجرانو په وجه صحيح تاجران پرېږدي نو دَ غلطو صوفيانو پهٔ وجه صحيح صوفيان ځوک څنګه پرېښودے شي-

حضرت تهانوی (رحمۃ الله عليہ) فرمائی چې دَ ،تصوف اصول صحيحه دَ قران و حديث نه ثابت دي اؤ کوم خلق چې وائی چې تصوف وران اؤ حديث کښې نشته بالکل غلط وائی -دَ غالي صوفيانو هم دا خيال دے اؤ دَ خشک عالمانو هم دا خيال دے- خشک عالمان داوائی چې تصوف هېڅ شے نهٔ دے اصل څيز خو شريعت دے پهٔ دې عمل پکار دے دا تصوف پکښې لا چا رواوستے ؟ ګويا دَ هغوی پهٔ نزد قران و حديث کښې تصوف نشته-چې کوم غالي صوفيان دي هغوی داوائی چې پهٔ قران و حديث کښې خو دَ ظاهر احکام دي تصوف خو علمِ باطن دے يعني دَ هغوی پهٔ نزد تصوف کښې هډو دَ قران و حديث ضرورت نشته -غرض دواړو خلقو قران و حديث دَ تصوف نه خالي وګڼل بيا پهٔ خپل خيال کښې يو تصوف پرېښودو اؤ بل قران و حديث -

دَ علمي اشکالاتو جواب

لکه څنګه چې په قران کښې "وَاَقِيْمُوا لصّلٰوۃ وَاٰتُوالزّکٰوۃ" راغلي داسې "يَا اَيُّها الّذِيْنَ اٰمَنُوْاصْبِرُوْا وَاشْکُرُوْ لِلّٰه "هم شته-کهٔ پهٔ يو ځاے کښې "کُتِبَ عَلَيْکُمُ الصِّيَامُ" اؤ "وَ لِلّٰهِ عَلَی النّاسِ حِجُّ الْبَيْتَ "راغلي نو بل ځاے کښې "وَ يُحِبُّهُمْ وَ يُحِبُّوْنَه "اؤ "وَالّذِيْنَ اٰمَنُوْآ اَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِ "هم راغلي-چرته کښې چې "اِذَا قَامُوْاِلَی الصّلٰوۃِ قَامُوْ کُسَالٰی" راغلي هم هلته به "يُرَآؤُنَ النّاسَ" هم ووينئ-آيا "اَقِيْمُوا لصّلٰوۃ وَاٰتُوالزّکٰوۃ" دَ امر صيغه ده اؤ "

وَاصْبِرُواوَاشْكُرُو " دَ امر صيغه نه ده؟ "كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ" نه كۀ دَ روژې مشروعيت ثابتيږي نو "وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْآ اَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِ " نه دَ الله تعالىٰ دَ مينې مامور بهِ کېدل نۀ ثابتيږي؟ دغه شان په احاديث شريفه کښې دَ نمونځ روژې ،بيع و شراء نکاح و طلاق بابونه کۀ بنده ويني نو دَ ريا اؤ کبر بابونه پکښې هم شته دے- کۀ بنده غور وکړي نو معلومه به شي چې دا ټول ظاهري اعمال خو اصل کښې دَ باطن دَ اصلاح دپاره دي اؤ دَ باطن صفائی موجب نجات ده اؤ دَ دې کدورت موجبِ هلاکت دے-الله تاعلیٰ ارشاد فرمائی "قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰها وَ قَد خَابَ مَنْ دَسّٰها " بې شکه چې چا خپل نفس صفا کړو هغه مکمله کاميابي حاصله کړه اؤ چا چې دا خيرن وساتلو هغه ناکامه شو-

"يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَّلَا بَنُوْن " يعني پۀ هغه ورځ به نۀ دَ چا مال پکار راځي اؤ نۀ اولاد بلکې کوم کس چې هلته ځان سره سليم زړۀ يوړو هغه به پکار راځي-وګورئ پۀ وړومبي آيت کښې تزکيه باطن موجب فلاح ګرځولي شوي ده اؤ پۀ بل کښې دَ زړۀ دَ سلامتیٰ نه بغير دَ مال اؤ اولاد غير نافع کېدل بيان شوي دي-ايمان اؤ عقيدي پۀ کوم چې دَ ټولو عملونو انحصار دے، ټولې دَ زړۀ سره تعلق لري اؤ ظاهره ده چې څومره اعمال دي دا ټول دّ ايمان دَ تکميل دَپاره دي نو معلومه شوه چې اصل مقصود دَ زړه اصلاح ده چې دَ کوم پۀ ذريعه بنده دَ قبوليت اؤ دَ قرب درجې حاصلوی اؤ دَ دغې نوم پۀ اصطلاح اؤ عرف کښې تصوف دے- حضرت سيد سليمان ندوي رح يو مستفسر ته جواب کښې ليکي-

دا دَ سلوک فن دَ نظري نه زيات عملي دے-دَدې دپاره دَ داسې کاملينو ضرورت وي کوم چې پۀ حسن اعتقاد اؤ دَ عمل پۀ لحاظ سره پۀ سنتو پوره وي -کوم چې پۀ اخلاقو ، عادتونو ،اتباع اؤ امر و نواهي کښې دَ حضور ﷺ نمونه وي -دَ چا پۀ صحبت کښې چې دَ نبوي صحبت اثر وي اؤ دَ چا سلسله چې لکه دَ روايت دَ فن دَ سلسلې پۀ شان دَ حضور ﷺ صحبت پاک ته رسيدلي وي دَ کومې چې اصطلاحي نوم شجره ده -دا مفهوم حضرت شاه ولي الله رح پۀ دې الفاظو کښې بيان کړے دے-علم حديث څنګه چې دَ

روایت سلسله ده دغه شان دا سلوک دَ حضور ﷺ دَ صحبت سلسله ده-دَ صحابه کرامو رضوان الله علیهم اجمعین ټول فیض دَ صحبتِ نبوت دَ تاثیر نتیجه ؤ-دې نه پس تابعین دَ صحابه کرامو رضوان الله علیهم پۀ فیض اؤ تبع تابعین دَ تابعینو پۀ فیض تیار شو-دا درې دورونه داسې دي چې یوې جمعې دَ بلې جمعې نه پۀ جمع فیض اخستے دے- دَ تبع تابعین نه پس فتنو زور وکړو نو تعداد کښې کمے راغلو-دې پس دَ جمعې فیض ودریدو اؤ دَ اشخاص کاملینو پۀ ذریعه وروستو حضراتو ته دَ هغوی دَ استعداد مطابق فیض راتلل شروع شو-دَ دغې نوم وروستینو خلقو پیري مریدي کښیښبوده ګني نو متقدمینو کښې دَ دې اصطلاح دَ صحبت وه لکه حضرت شبلي رح اؤ حضرت جنید رح ته به ئې صحبت یافته وې لکه دا چې فلاني کس دَ حضرت شبلي رح اؤ فلاني کس دَ حضرت جنید رح صحبت کښې وخت تېر کړے دے -

غالي صوفیانو ته جواب

پۀ صوفیانو دَ هغوی دَ اکابرو اقوال حجت دي-دې دپاره کۀ غالي صوفیان دَ تصوف مدعیان دي نو هغوی ته پکار دي چې دَ خپلو اکابرو اقوال خپلې مخې ته کښېږدي-پۀ دې بعضې داسې دي:

حضرت بایزید بسطامي رح فرمائي چې کۀ تاسو څوک دَ کرامتونو والا وینئ چې پۀ هوا کښې الوزي نو پۀ دهوکه کښې رانشئ تر څو چې دا ونګورئ چې دَ امر ونواه ، دَ حفظِ حدود اؤ دَ شریعت دَ پابندئ پۀ اعتبار سره څنګه دے-

حضرت جنید رح ارشاد فرمائي چې پۀ مخلوق ټولې دروازې بندې دي سوا دَ رسول الله ﷺ دَ لارې نه چې بالکل پۀ هغې روان وي-

حضرت ابوالحسن نوري رح ارشاد فرمائي چې تاسو څوک وګورئ چې دَ داسې حالت دعوئ کوی چې دَ شریعت نۀ ئې بهر کوی نو هغۀ ته نزدې ورنشئ-

حضرت خواجه نصیر الدین چراغ دهلویؒ فرمائی متابعت دَپیغمبر ﷺ ضروري دے قولاً ، فعلاً اؤ ارادتاً ځکه چې دَ الله تعالیٰ محبت دَ حضور ﷺ دَ متابعت نه بغیر نۀ نصیب کیږي-

حضرت خواجه معین الدین چشتيؒ فرمائی چې کوم کس چې پۀ شریعت قائم شي اؤ احکام دَ شرعې باندې ئې عمل شروع کړي اؤ دَ دې نه دَ یو ویښتۀ برابر انحراف هم نۀ کوي دَ دۀ مرتبه زیاتیږي یعنې ټولې ترقیٰ پۀ دې موقوف دي چې پۀ شریعت څوک ځان قائم ساتي-

یو خبره یاده ساتل پکار دي چې بغضې وختونو کښې بزرګانو دَ نااهلو نه دَ دې علومو دَ حفاظت دپاره ذومعنې الفاظ استعمال کړي دي-چې کوم اهل وو هغوی ترې صحیح معنیٰ واخسته اؤ نورو خلقو ترینه خپلې خپلې معنې ګانې واخستلې-دَ دې نه اصل مفهوم پټ شو-د دې پۀ وجه ورستینو اهل حقو دا طریقه جوړه کړه چې دَ صوفیاؤ کلام پۀ قران و حدیث پیش کړي که دَ هغې مطابق وي نو من وعن ئې واخلې اؤ کپ پۀ ظاهره دَ قران و حدیث سره متصادم وي نو بیا ئې پۀ شرط دَ امکان څۀ مناسب تاویل وکړي چې شرعې ته برابر شي اؤ که دا ممکن نۀ وي نو دَ شطحیاتو نه ئې وګرځئ چې پکښې صوفي معذور ګڼلے شي خو عمل پرې نشي کیدے-یا دا وګڼلے شي چې دَ دوی پۀ قول کښې تحریف شوے دے اؤ دا دَ حقیقت نه څۀ لرې خبره نۀ ده ځکه چې دَ حضور ﷺ پۀ احادیثو کښې که تحریف کیدے شي چې دَ حفاظت دپاره ئې دَ رجالو زبردست فن موجود دے نو دَ صوفیانو پۀ قول کښې تحریف ولې نشي کیدے چې داسې حفاظت هم نۀ لري-

که یو کس مثلاً دَ حضرت شیخ عبد القاد جیلانيؒ یو داسې قول راوړي کوم چې شرعې ته برابر نۀ دے نو پۀ ځائے دَ دې چې مونږ دې دَ قران و حدیث په تحریف کښې مبتلا شو دا ښه نه دا چې دَ هغوی دَ قول څۀ داسې تاویل وکړو چې دَ هغوی قول شرعې ته برابر شي اؤ که دا خبره ممکنه نۀ وي نو دا وګڼو چې دَ حضرت خبره دا نۀ ده دا چا بل دَ

هغوی پۀ قول کښې تحریف کړے دے ځکه چې خلقو ته دَ شیخ پۀ کلام کښې تحریف کول دَ قران و حدیث کښې دَ تحریف کولو نۀ ډیر اسان کار دے ځکه چې دا اسماء الرجال زرکانړے نۀ لري اؤ احادیثو شریفو دپاره دا اتظام شته دے-پۀ دې طریقه به نۀ دَ شریعت مخالفت وشي اؤ نه به پۀ شیخ څۀ الزام راشي-دَ امت اکابرو هم دغه کار پۀ داسې حالاتو کښې کړے دے -دا بیله خبره ده چې ورباندې بعضې خلقو دَ تاویل پرستۍ پچموزې کړي دي لیکن پۀ څۀ کېږي ځکه چې مونږ ته خو خپل دین بچ کول دي چې هغه دَ کتاب الله اؤ دَ رجال الله پۀ یو وخت اتباع ده-دې دپاره خو نه کتاب الله نه لرې کېدل دي اؤ نۀ دَ رجال الله نه استغناء پکار ده- خارجیانو پۀ خپل خیال دَ کتاب الله اتباع وکړه خو دَ رجال الله په پرېښودو ئې څۀ حال شو تردې چې حضور ﷺ دَ هغوی دَ بې دینۍ پیشنګوئی وفرمائیله اؤ حضرت علي کرم الله وجهه پۀ خپلې هغې کارنامې ټول عمر فخر کول کومه چې هغوی پۀ نهروان کښې دَ خارجیانو دَ قتال پۀ سلسله کښې کړې وه-بل طرف ته باطنیانو دَ رجال الله دَ اتباع پۀ نوم دَ کتاب الله پۀ تحریف کښې دومره مبتلا شو چې دَ قران و حدیث نه ئې بالکل انکار وکړو-دغه شان نۀ ئې اعمال محفوظ شو نۀ ئې عقیده محفوظه شوه-امت بیا دَ دې ګمراهانو پۀ لاره واپس راوستو کښې اؤ خلق دَ دوی دَ شر نه بچ کولو کښې ډیر نقصان برداشت کړو-

پۀ قلعه الموت کښې اؤ دَ فاطمیین پۀ دور کښې عقل والو دپاره ډیر عبرتونه پټ دي-

دَ تصوف اخري مقام خالصه بندګي ، فنائیت، اؤ بقا عند الله دے ده کوم چې لازمي نتیجه دَ الله تعالیٰ محبوبیت دے نو کۀ څوک پۀ دغه هومره خبره هم پوه شو نو پۀ تصوف باندې به پوه شي-هغه بۀ دَ غالي متصوفینو پۀ خوله دا نۀ وائي چې شریعت بیل دے اؤ طریقت بیل بلکې طریقت به پۀ شریعت دَ عمل تکمیلي صورت ګڼي یعنې یا خو صرف ظاهري طور باندې پۀ شریعت عمل کول وي اؤ زړۀ ورسره نۀ شاملوي اؤ یا چې پۀ شریعت باندې عمل پۀ زړۀ سره کوي نو هغه څنګه وي -دا به دَ شریعت تکمیل وي کۀ مخالفت؟ هغه به دا خدا پرستی پۀ جامه کښې هغه ماده پرست خلق هم وپېژني کوم

چې دَ ډېرو اوچتو زبرګانو دَ استغنا خبرې ځکه کوي چې په دې خبرو دَ ساده ګانو په جېبونو ډاکې اچوي-هغه به دَ فکر دَ مصلحينو په جامه کښې دَ فکرى ګمراهۍ دَ خورولو واله هغه فلسفيان هم وپېژني کوم چې په خپلې کچ بحثې ساده سوده طريقت نه چيستان جوړوي- هغوى چونکې تصوف دَ فلسفې په چشمو کښې کتلے وي نو نورو خلقو ته هم دغه چشمې په سترګو کوى-هغه به هغه په ظاهره دَ حضسور ﷺ په مينه کښې مرۀ کېدلو والا هغه نفس پرست صوفيان هم وپېژني چا چې دَ خپلو نفساني خواهشاتو دَ تسکين دپاره په دين کښې نوې نوې طريقې ايجاد کړې وي اؤ دَ حضور ﷺ "كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ " ئې نه صرف خپله شاته غورزولے دے بلکې خپل متعلقين الله والو ته بالکل نزدې نۀ پرېږدي چې هسې نه چې هغوى ته دَ حضور ﷺ دا پيغام و انورئ،کۀ څۀ کسر لږ دَ دې په باره کښې پاتې وي نو هغوى دې دَ مولانا محمد اشرف سليماني رحمہ کتاب سلوکِ سليماني کښې دې غير شرعي يا عجمي تصوف وګوري-دا دَدې کتاب په جلد اول کښې موجود دے-هغې سره به انشاء الله کامله تسلي وشي-

دَ تصوف څۀ مفيد اصطلاحات

په هر مسلمان دا فرض دي چې دَ الله تعالیٰ دَ منشاء مطابق ژوند تېر کړي-دَ دې دپاره چې دَ کومو علوم حصول ضروري هغه فرض دي اؤ په کومو ذريعو چې دا انحصار لري دَ هغو حاصلول هم ضروري دي-دا هم ليکلې شوي دي چې کومې ذريعې مقصود خو نۀ دي ليکن دَ هغو دَ استعمال نه بغير کۀ هغه مقصد نۀ شي حاصلېدے نو بيا هغه ذريعې هم لازمي شي-دَ اسلام دَ ټولو تعليماتو سرچشمه قران اؤ سنت ده دَ کومې چې ابتدائي تعليم به په مجلسِ نبوي کښې ورکولے شو اؤ چونکې ابتدائ دورۀ نو اکثر مسلمانان په خپل مرکز کښې موجود وو دَ کومو چې تعداد هم هغه وخت کښې دومره نۀ ؤ څومره چې بيا وروستو شو-په دې وجه په دې نبوي درسګاه کښې هغه علوم ښودلے شو کوم چې وروستو دَ دَ علم حديث ، علمِ فقه ، علمِ تفسير اؤ علم تصوف په نوم مشهور شو

لکه څنګه چې مخکښې صرف يو سائينس ؤ بيا ترې نه ډېر علوم رياضي ، فزکس ،کيمسټري وغېره جوړ شو- دَ دې علومو دپاره څۀ جدا جدا شعبې نۀ وې ځکه چې دَ ټولو اسلامي علومو دوه بنيادونه دي يو قران دويم سنت -سنت دغه وخت دَ صحبت پۀ ذريعه حاصلېدو ځکه قران اؤ صحبت نبوي هر څۀ هر څۀ وو-پۀ دغه درسګاه کښې يوه ساده اقامتي شعبه هم وه چې پکښې به دَ الله پۀ مينه مستداسې عاشقانِ رسول وسېدل چې هغوی به هر وخت پۀ دې طمع وو چې څۀ وخت هم دَ تعليم يا تربيت څۀ موقع وي هغه ضائع نۀ کړي -هم دَ دوی يپۀ ذريعه ډېر زيات علم امت ته رارسېدلے دے-دوی ته به ئې اصحابِ صفه وې-

وروستو چې کله اسلام پۀ دنيا کښې خور شو اؤ دَ حضور ﷺ هم موجود پاتې نۀ شو اؤ نۀ دَ هغوی صحبت چا چې دَ هغوی صحبت موندلے ؤ نو دَ دې مقصدو دَ حصول دپاره دَ دين عالمانو بيلې بيلې شعبې قائمې کړې-

چا چې دَ حديث خدمت واخستو هغوی محدثين شو ،چا چې دَ تفسير کار پۀ ذمه واخستو هغوی مفسرين شو ، چا چې دَ فقهې خدمت وکړو هغه فقهاء شو اؤ چا چې دَ نفس دَ تزکيۓ شعبه خپله کړه هغوی ته صوفيان ووئيلے شو-پۀ دغه وجه په اسلافو کښې څوک هم دَ دې قائيل نۀ دي چې شريعت جدا دے اؤ طريقت جدا بلکې همېشه ئې طريقت دَ شريعت تابع کړے دے-راتلونکو صفحو کښې دَ څو ضروري اصطلاحاتو تعارف کولے شي-دا اګر چې ډېر اسان دي لېکن دکاندارانو پيرانو دَ خپلو مفاداتو دپاره دَ دې نه څۀ داسې چيستان جوړ کړے دے چې بعض مخلصين خو دَ دې دَ نوم هم تنبتي-دَ دې دپاره دَ دې افطلاحاتو صحيح تعارف ضروري دے چې سالکين کم از کم پۀ دې پوه وي چې اخر مونږ څۀ کول غواړو اؤ دوی ته څوک دکاندار دهوکه ورنکړے شي-يو عالم فرمائيلي دي چې اصطلاحات دَ مبتدي دَ پاره پوړۍ ده اؤ دَ منتهي دپاره عيب دے ځکه چې مبتدي فن بغېر دَ هغې دَ اصطلاحاتو اېزده کولے نۀ شي اؤ منتهي ته ئې حاجت

نۀ وي هغه خپل مطلب هر وخت پۀ مناسبه الفاظو کښې بیانولے شي ځکه چې هغه ښودل غواړي اصطلاحات نه-هغه اصطلاحات دادي:

شریعت- دَ ژوند تېرولو کومه طریقه چې کومه زمونږ دپاره الله تعالیٰ غوره کړي ده- دَ هغې احکاماتو ته شریعت و ئیلے شي-پۀ دو کښې ظاهري اؤ باطني ټول احکامات ر اغلل- دَ دو مونږ ته دَ رارسولو دپاره خوږ نبي راستولے شوے -هغوی پۀ خپل قول و فعل دا ښودلے دے-دغه دَ هغوی دَ ژوند طریقه وه ځکه دغې ته سنتِ نبوي هم ویلے شوي دي ځکه خو حضور ﷺ ته شارع هم ویلے شي ګني پۀ حقیقت دا نبي ﷺ ایجاد نۀ دے بلکې دا احکامات الله تعالیٰ دَ طرف نه راغلي دي-

فقه- دَ متقدمینو پۀ اصطلاح کښې فقه اؤ شریعت یو څیز دے لکه څنګه چې امام اعظم رح نه دَ فقې تعریف معرفت النفس مالها و ماعلیها منقول دے یعني دَ نفس دَ نفعې اؤ دَ نقصان څیزونه پېژندل- متاخرینو وروستو دَ شریعت هغه حصې ته فقه ووې چې کومه دَ ظاهري اعمالو پۀ باره کښې وه-

تصوف- دَ شریعت هغه جزو چې دَ باطني اعمالو سره تعلق لري ،ته متاخرینو تصوف ویلي - دا هغه فن دے چې دَ دې پۀ ذریعه دَ زړه حالت معلومېدے شي چې روحاني طور باندې بیمار دے اؤ کۀ صحتمند اؤ بیا کۀ بیمار وي نودَ دۀ علاج پکښې هم کولے شي-دغې ته حدیث شریف کښې احسان وئیلے شي اؤ قران کښې چې څۀ ته تقویٰ وا ئ کوم چې پۀ ټولو اعمالو کښې ضروری دے تصوف دَ دې بلکې دَ ټولو اخلاقِ حمیده دَ حاصلولو اؤ دَ ټولو اخلاق رذیله نه دَ خلاصي یو ذریعه ده-

حقیقت- پۀ طریقت چې کله دَ زړۀ اصلاح وشي اؤ عملونه صحیح شي نو دې سره په زړۀ کښې صفا ئي راشي دَ کوم پۀ وجه چې دَ بعضو اعمالو اؤ دَ څیزونو بالخصوص دَ اعمالِ حسنه و سیٔه حقا ئق اؤ لوازمات منکشف شي اؤ دَ الله تعالیٰ دَ صفاتو ادراک نصیب شي -دغې ته حقیقت و ئیلے شي-

معرفت- دَ حقیقت دَ انکشاف نه پس بنده ته کوم قسم تعلق الله تعالیٰ سره ساتل پکار دي اؤ کوم نه ، دَ دي ادراک وشي اؤ دَ مختلفو څیزونو پۀ استعمال اؤ پۀ مختلفو حالاتو اؤ موقعو کښې دَ الله تعالیٰ دَ مرضیٰ خیال ساتلو باندې پوه شي دغې ته معرفت اؤ داسې کس ته عارف و ئیلے شي-عارف ته چونکې دَ خپل ځان دَ عجز اؤ دَ الله دَ عظمت ادراک حاصل وي ځکه هغه که هر څومره عالم شي یا طاقتور شي ځان کم ګڼي-دَ آدم علیه السلام اؤ دَ سلیمان علیه السلام واقعه دې بنده دې دپاره ځان ته رامخکښې کړي-

نسبت- دَ نسبت معنیٰ تعلق دے-دا تعلق دَ دواړو طرفو نه وي -دَ تصوف پۀ اصطلاح کښې دَ نسبت مطلب دَ بنده دَ الله تعالیٰ سره داسې تعلق دے چې دَ دې پۀ وجه هغه ځان همېشه دَ الله تعالیٰ مخکښې حاضر ګڼي اؤ هر وخت هغه پۀ څۀ نا څۀ طریقه یادوي اؤ دا ئې کوشش وي چې الله تعالیٰ رانه خفه نۀ شي-دَ ده دَ عبادت اؤ طاعت طرف ته طبعي رغبت وي یاداسې عقلي رغبت وي چې پۀ هیڅ صورت دے ترېنه مخ نۀ شي اړولے-دَ ګناهونو نۀ طبعي یا عقلي داسې نفرت وي لکه چې متیازو نه وي-هر وخت پۀ سنت باندې دَ کار کولو کوشش کښې وي-دغه سان دَ الله تعالیٰ دَ طرف څه داسې انتظام ورته وشي چې دَ معصیتونو نه دَ حفاظت انتظام ئې وشي اؤ دَ نیکیو توفیقات ورته ملاوېږي پۀ کومو چې دَ الله تعالیٰ دَ رضا ترتب کېږي-دَ دې آثار مختلف وي کله خو پخپله دَ روحاني تربیت سببونه جوړېږي ،پۀ دیني کارونو کښې استعمالېږي -دَ اهل قلوب حضراتو پۀ زړونو کښې دَده دپاره پخپله مینه پیدا کېږي اؤ دَ ده سره پۀ ناسته دَ الله تعالیٰ استحضار حاصلېږي-

بیعت- بیعت دَ تصوف پۀ اصطلاح کښې دَ شیخ او دَ هغۀ دَ مرید پۀ مینځ کښې یو معاهده وي چې شیخ به دۀ ته تعلیم کوي اؤ مرید به پۀ دې تعلیم عمل کوي-دَ دې مقصد دَ ظاهري اؤ باطني اعمالو اهتمام اؤ التزام دے دَ کوم دپاره چې مرید دَ زړۀ نه شیخ خپل نګران ومني اؤ شیخ دَ خپلې پوهې اؤ تجربې په رڼا کښې دعا اؤ تعلیم سره دَ ده دَ مدد

قصد کوي.دې ته بیعتِ طریقت وئیلے شي اؤ زمونږ ه بزرګانو دا پۀ تواتر سره جاري ساتلے دے-دَ دې شرعي حیثیت خو دَ سنتِ مستحبه دے لیکن دَ دې پۀ برکت پۀ فرا ئضو ، واجباتو اؤ سنتونو باندې عمل نصیب کیږي اؤ دَ ټولو نه زیات دَ ستائنې وړ دا چې دَ دې پۀ برکت بعضې خوش نصیبه خلقو ته نسبت نصیب کیږي دَ کوم مخکښې چې دَ دنیا یو نعمت هم هیڅ حیثیت نۀ لري- دَ خپل نفس اصلاح کول دَ مرګ نۀ مخکښې مخکښې فرض عین دے اؤ بیعت دَ دې دپاره یوه ذریعه ده لیکن دَ دې شرعي حیثیت صرف اؤ صرف دَ سنتِ مستحبه دے-

شیخ- هغه عارف چې دَ طریقت دَطالبانو چاته چې سالک یا مرید وئیلے شي ته دَ تعلیم کولو اهل وي ، ته شیخ وئیلے شي-دَ شیخ دَ پیژندګلو دپاره مخکښې تفصیل راروان دے-

مرید- هغه طالب چې دَ شیخ پۀ لاس توبه کوي اؤ دَ خپلې اصلاح دَپاره دَ هغۀ پۀ لاس کښې لاس ورکوي اؤ دا عهد کوي چې هغه به دَ دې مقصد دپاره دَ خپل شیخ هره خبره مني اؤ انکار بۀ نۀ کوي-

سلسله- دا دَ اعتماد هغه سلسله ده چې دَ موجوده شیخ نه تر حضور ﷺ رسیدلي وي- پۀ هندوستان کښې څلور سلسلې زیاتې مقبولې شوي دي چې هغه سلسله چشتیه ، سلسله نقشبندیه ، سلسله قادریه اؤ سلسله سهروردیه دي-کوم کس چې دَ کوم شیخ نه بیعت کوي هغه دَ هغۀ پۀ سلسله کښې داخل شي-دَ دې سلسلو مثال لکه دَ فقهې دَ څلورو طریقو حنفي ، مالکي ، شافعي یا دَ حنبلي یا دَ طب دَ څلورو طریقو ایلو پیتهي ، هومیو پیتهي ، طب یوناني یا دَ اکو پنکچر پۀ شان وي-دَ دوی پۀ اصولو کښې لږ لږ فرق وي خو دَ ټولو مطلب دَ روحاني صحت حاصلول وي-

تلوین- دَ احوالو بدلېدلو ته تلوین و ئیلے کیږي-کله چې دَ مرید تربیت کیږي نو پۀ هغۀ باندې عجیبه عجیبه انکشافات کیږي چې دَ هغې پۀ وجه دَ هغوی احوال تبدیلیږي-چونکې دا دَ کچه والي علامت وي نو سالک دَ دې نه پناه غواړي اؤ دَ تمکین

پۀ تلاش کښې وي لیکن تمکین دپاره تلوین وړومبے ضروري دے لکه څنګه چې منزل دپاره دَ لارې حیثیت دے -چونکې دَ تلوین پۀ صورت احوال زر زر بدلیږي نو اګرچې هغه پۀ دې کښې معذور دے لیکن دې حالت کښې هغه دَ اقتدا قابل نۀ وي بلکې خپله دَ تلقین محتاج وي ځکه مشا ئخ دَ خپلو مریدانو دپاره دَ تمکین پۀ انتظار وي-

تمکین- هر کله چې دَ تلوین پته ولګیده نو کله چې سالک دَ دې نه ترقي وکړي اؤ دَ خپل استعداد مطابق پۀ څۀ حالت محموده باندې ورته قرار نصیب شي نو دغې ته تمکین و ئیلے شي-دغه وخت دا سالک دَ ټولو کارونو خپل خپل حق ادا کولے شي -دغې ته توسط اؤ اعتدال هم و ئیلے کیږي-صاحبِ تمکین حق شناس وي اؤ واصل ګڼلے شي ځکه دَ تقلید قابل اؤ دَ اقتدا اهل وګرځي-

سیر الی الله- سالک پۀ ابتدا کښې روحاني مریض وي دَ علاج دپاره دَ پرشدِ کامل طرف ته رجوع کوي اؤ پۀ دې کښې دَ اطلاع اؤ اتباع پۀ ذریعه دَ سالک روحاني بیمارۍ وروورو لرې کیږي تردې چې پۀ درجۀ ضرورت کښې دَ سالک زړۀ دَ دو بیمایو نه پاک شي اؤ دَ ددۀ نفس تزکیه وشي دَ کوم طرف چې قران پاک کښې اشاره ده چې چا خپل نفس پاک کړو هغه کامیاب شو قد افلح من زکّٰها یعنې بې شکه چې چا خپل نفس پاک کړو هغه کامیاب شو -دَ دې سره سره اخلاق حمیده مثلاً تواضع ، اخلاص ، تفویض حب الٰهي ، حب رسول اؤ دَ انابت الی الله صفات پیدا شي اؤ پۀ دې کښې دَ رسوخ درجه ورته حاصله شي یعنې دا صفات په زړہء کښې ځاے جوړ کړي اؤ دَ دو دَ حاصلولو پۀ تدبیرونو اګاهي پرې وشي نو دا بنده و ئیلے شي چې دَ دې سالک سیر الی الله مکمل شو -دې نه پس سالک ته دَ علم الیقین سره فناے تام حاصله شي اؤ شیخ اکثر دۀ ته اجازت ورکړي-

سیر في الله- دَ سیر الی الله نه پس په قلب کښې دَ تزکیې اؤ دَ تقویٰ پۀ ذریعه یوه رڼا پیدا شي اؤ سالک مسلسل خپل زړۀ دَ مسوا نه فارغوي نو دَ حق تعالیٰ اؤ صفات اؤ دَ افعال حقا ئق کونیه دَ شرعي اعمالو حقا ئق پۀ سالک داسې منکشف کیږي چې دَ دۀ تعلق دَ الله تعالیٰ سره ورځ پۀ ورځ زیاتوي اؤ هغه دَعین الیقین نه دَ حق الیقین پۀ سفر روان وي- دغې ته سیر في الله وا ئی چې دَ کوم هیڅ حد نشته -څومریه حصه چې چې لۀ خپل رب څخه وموندله دَ هغه حصه ده-تر مرګه دا سفر روان وي اؤ دَ تفرید و تجرید پۀ ذریعه دَ قرب درجې حاصلوي چې پۀ کښې دا عین ممکنه ده چې لۀ خپل شیخ څنې هم مخکښې لاړ شي-

دا خبره دَ نوټ کولو قابله ده چې پۀ بعضې کتابونو کښې دَ سیر في الله نه پس هم دو سیلونه دي لیکن دَ هغوي دَ بیل بیان ضرورت نشته ځکه چې حقیقت کښې دا دوه سیلونه هم سیر في الله کښې راځي-تر څو چې دَ شیخ پۀ نګرانۍ کښې دَ سلوک دَ طے کولو کار دے هغه صرف سیر الی الله دے اؤ دَ سیر في الله پۀ باره کښې که بنده څۀ و ئیلے شي نو هغه دا چې

میان عاشق و معشوق رمزے ست

کراماً کاتبین راهم خبر نیست

دې نه پس څۀ پته چې څوک دَ خپل جمال پۀ مشاهده کښې مستغرق کړي کوم ته چې پۀ اصطلاح کښې مستهلکین و ئیلے شي یا ئې دَ مخلوق دَ اصلاح دپاره پۀ صفت بقا متصف کړي داسې حېراتو ته راجعین یا مرشدین و ئیلے شي-دا دَ الله تعالی حکمت دے چې څۀ فیصله هم وفرما ئۍ منل ئې پکار دي- دَ مرشدینو ظاهر دَ عام مخلوق پۀ شان کړي اؤ دَ دوی پۀ ذریعه خپلو بندیانو دَ شریعت احکامات رسوي-

علم الیقین- دَ دې مثال داسې دے لکه چې دَ مستنو کتابونو پۀ ذریعه چاته دا پته ولګي چې ملیریا بیماري څۀ ته وا یا اور سوزول کوي-

عين اليقين- دَ دې مثال داسې دے لکه چې يو کس پهٔ ملېريا بيمارۍ کښې مبتلا څوک ووينې يا پهٔ اور وسوزيدلے کس ووينې-

حق اليقين- دَ دې مثال داسې دے لکه چې يو کس پخپله پهٔ ملېريا بيمارۍ کښې مبتلا شي يا پهٔ اور پخپله وسوزي-

دَ تصوف نچوړ

هغه خبره چې پهٔ تصوف حاصلېږي هغه صرف داده چې په طاعت کښې کهٔ څوک سستي محسوسې دَ هغې سستۍ مقابله وکړي اؤ پهٔ خپل همت هغه عمل وکړي اؤ که دَ څهٔ ګناه تقاضا پهٔ نفس زور وکړي نو دَ دې تقاضې مقابله وکړي اؤ دَ ګناه نه ځان بچ کړي -که چا ته دا خبره حاصله شوه نو هغهٔ ته بيا دَ بلې هيڅ خبرې ضرورت نشته ځکه چې دا هغه ملکه ده چې تعلق مع الله پيدا کوي اؤر دغه دَدې کيفيت محافظ دے اؤ زياتولو والا دے-

دَ صحبتِ صالحين فائدې

سورة فاتحه کښې الله تعالیٰ دَ دعا تلقين فرمائيلے دے-پهٔ دې کښې الله تعالیٰ ارشاد فرمائ﴿ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ o صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (o پهٔ دې کښې مونږه دَ الله تعالیٰ نه دا دعا غواړو چې اے الله مونږ ته نيغه لاره وښائې- لاره دَ هغه خلقو چې پهٔ چا ته انعام کړے دے نهٔ دَ هغه خلقو چې ته ورباندې غصه يې اؤ نهٔ دَ هغه خلقو چې څوک بې لارې شوي دي- انعام پهٔ چا شوے دے دې باره کښې قران پاک کښې راځي چې هغه انبياء دي صديقين دي شهداء دي اؤ صالحين دي-دَ نبوت خو سلسله ختمه ده ، صديقين ډېر لږ وي ، دَ شهيدانو پته هغه وخت لګي چې هغوی دَ دنيا نه تلي وي لهٰذا صرف صلاحين پهٔ هره زمانه کښې داسې خلق دي چې څوک مونږ ليدے شو اؤ ورپسې تلے شو- الله تعالیٰ ارشاد فرمائی "كُونُوْا مَعَ الصَّادِقِيْنْ " يعنې تاسو رښتينو خلقو سره شئ-دَ دې نه دا پته لګي چې الله تعالیٰ به

تر قيامته فادقين پيدا کوي اؤ مونږ ته ورسره دَ کېدو حکم وي-صرف کتاب باندې عمل مشکل وي ځکه خو کتابونو سره پيغمبران هم راغلي دي کله چې دَ صالحينو صحبت ميسر وي نو پۀ کتاب هم بنده سم پوه شي -دَ قال نه تر حال رارسېدل لازمي وي اؤ دَ بغېر دَ صحبت صالحين نه ممکن نۀ دي- يو حديث شريف کښې راغلي دي چې بچے پۀ خپل فطرت پيدا شي اؤ بيا ئي تاسو يا يهودي جوړ کړئ يا نصراني-دَ دې دپاره دَ صالحينو پۀ صحبت باندې پوره زور اچولے شوے دے- دَ مولانا روم (رحمة الله عليه دَ قول مطابق

یک ساعت در صحبتے بااولیاء

بہتر از صد سالہ طاعت بے ریاء

يعني دَ الله والو سره يو لحظه کښېناستل دَ زرو کالو دَ عبادت نه بهتردي-

دَ صحبت صالح مثال لکه دَ عطرو دَ دکان دے چې کهنور هېڅ هم نۀ وي نو خوشبو خو بنده ته راشي اؤ دَ صحبت بد مثال لکه دَ لوهار دَ دکان دے که نور هيڅ هم نۀ وي نو لوګے خو ئې پرېشان کړي-دَ دې دپاره دَ صحبت صالح خيال ساتل ډېر ضروري دي -مولانا رومؒ فرمائ چې:

صحبت صالح ترا صالح کند صحبت طالح ترا طالح کند

دَ دې مطلب دادے چې نېک صحبت به تانه نېک جوړ کړي اؤ بد صحبت به دې خراب کړي کوم کس چې ځان دَ الله تعالی جوړول غواړي هغۀ ته پکار دي چې دَ اولياے کرامو پۀ صحبت کښې کښيني کني نو نتيجه دَ دې خرابه جوړېدے شي-دَ نېکانو دَ صحبت پۀ باره کښې ډېر ښکلي اشعار دي:

گلے خوشبوئے دَر حمام روزے رسید از دستِ محبوبے بدستم

بدو گفتم کہ مشکی یا عبیری کہ از بُوئے دِلآویز تو مستم

بگفتا مَن گلے ناچیز بُودم ولیکن مُدتے با گُل نشستم

جمالِ ہمنشیں دَر مَن اثر کرد وگرنہ اِیں ہماں خاکم کہ ہستم

دَ دې ترجمه داده چې يو ورځ دَ يو محبوب دَ لاسه راته پۀ حمام کښې يو خوشبودار ګل ملاؤ شۀ -ما ترېنه تپوس وکړو چې تۀ مشک ئې يا عبير ئې چې ستا پۀ دلکش خوشبو باندې زما زړۀ مست شو- راته ئې ووې چې ما څۀ موده دَ ګل سره ناسته کړېَ ده- دَ هغۀ حسن پۀ ما اثر کړے دے ګني زۀ خو هم هغه خاوره يم چې کومه وومه-

دَ شيخ ضرورت

لکه څنګه چې وو ئيلے شو چې نيک جوړېدو دَ پاره دَ نېکانو صحبت پکار دے-دا يوه عامه خبره ده چې ترې هر څوک خبر دي ليکن دّ باقاعده تربيت دپاره دَ يو داسې نيک کس سره تعلق جوړول پکار وي کوم چې تربيت کولے هم شي اؤ دَ هغۀ پۀ تربيت کښې برکت هم راغلے وي-عادت الله هم دغه شان راغلے دے چې بغېر دَ استاد نه يو فن کښې هم کامل نۀ حاصلېږي-کله چې څوک دَ طريقت پۀ لاره تلل غواړي نو ورته پکار دي چې دَ يو داسې استادِ طريق انتخاب وکړي چې دَ دَ فيض ، تعليم برکت اؤ صحبت پۀ وجه دے خپل مقصودِ حقيقي حاصل کړي- حضرت عطارؒ فرمائۀ:

گر ہوائے ایں سفر داری ولا
دامن رہبر بگیر وپس برآ
بار باید راہ را تنہا مرد
بے قلاؤز اندریں صحر امرو

کۀ دَ عشق دَ لارې دَ سفر شوق لرې نو دَ رهبر لمن ونيسه اؤ ورپسې روان شه -پۀ لاره کښې مشکلات وي يواځې مۀ ځه -پۀ دې صحرا کښې بغېر دَ رهنما نه لاړ نشې-

کله صرف کتابونو وئيلو سره هم څوک کامل شوے دے؟ غټه خبره ده چې ترکان سره څوک تر کله ناست نۀ وي تر هغې ترکان نشي جوړېدے-درزي نۀ چې تر څو چل نۀ وي اېزده کړے تر هغې څوک ستن نشي لاس کښې نيسلے-دَ خوشنويس دَ شاګردۍ نۀ بغېر څوک خوشنويس نشي جوړېدے-کۀ چاته صحيح راهبر ملاؤ شو نو دا دې دَ الله تعالیٰ لوے نعمت وګڼي اؤ دَ هغۀ دې پوره پوره استفاده وکړي-دې هستۍ ته شيخ وئيلے

شي-هسې خو شېخ پهٔ عربۍ کښې بوډا ته وائ لېکن دلته دَ دېنه مراد راهبر دے دَ چا پهٔ لاس نیولو کښې چې دَ مقصود دَ زر حاصلیدو امید زیات وي-

دَ مشائخو نه څهٔ تپوس کول پکار دي؟

بعضې خلقو ته دا شبه وی چې کله کتابونو کښې هر څهٔ لیکلي دي نو دَ مشائخو نه بیا څهٔ تپوس کول پکار دی؟ لکه چې کوم څیز اختیاری دے نو پهٔ ہمت سره هغه کول پکار دي اؤ که اختیاري نهٔ دے نو بیا ئې پرواه نهٔ دي کول پکار یا دغه شان چې دَ مقصود اؤ غېر مقصود پته ولګېده نو بیا دَ شېخ څهٔ ضرورت پاتې شو یا دَ هغهٔ صحبت خو مفید دے لېکن تپوس ترې بنده دَ څهٔ کولے شي- دَ یو طالبعلم دَ داسې سوال پهٔ جواب کښې حضرت حکیم الامت ورته دا ولیکل چې مفهوم ئې دادے:

مقاصد یعنې دَ څهٔ چې حکم وي یا دَ کومو نهٔ منع شوي وي هغه ټول اختیاري اعمال دي -باوجود دَ دې نه چې په دې باندې بنده پوه وي لېکن بیا هم دَ سالک نه داسې غلطیانې کېدے شي چې ورته اصل مقصود نهٔ حاصلیږي یا بعضې وخت کښې څهٔ مقام ورته حاصل شوے وي لېکن هغه غېر حاصل ګڼي مثلاً چاته دَ مجاهدې سره دَ خشوع مطلوبه کیفیت حاصل شوے وي لېکن هغهٔ ته بعضې غېر اختیاري وسوسې داسې زړهٔ ته راځي چې هغه داګڼي چې شاید ماته لا دَ خشوع کېفیت حاصل نهٔ دے اؤ دَدې پهٔ غم کښې مبتلا وي- بل طرف بعضې وخت کښې دَ بد پرهېزۍ پهٔ وجه مطلوبه کېفیت ختم شوے وي لېکن دے ئې دَ غفلت پهٔ وجه لا باقي ګڼي مثلاً دَ خشوع کېفیت ورته حاصل ؤ خو دَ غېر اختیاري وسوسو نه دَ اثر اخستلو پهٔ وجه هغه خشوع باقي باتې نه شو اؤ دَ غېر اختیاري وسوسو پهٔ وجه دهٔ په هغو کښې اختیاري طور باندې هم حصه اخستل شروع کړل -کله سالک ته دا غلط فهمي کېدلے شي چې هغهٔ پهٔ یو رذیله قابو ومونتله لېکن هغهٔ ته لا مطلوبه رسوخ پکښې حاصل شوے نهٔ وي اؤ دے ترېنه بېفکره شي حالانکه پهٔ موقع ورته پته ولګي چې لا رسوخ حاصل شوے نهٔ ؤ

مثلاً دو ځلورو خفیفو حادثو کښې دَ رضا بالقضا ورته احساس وشو لیکن څۀ لویه حادثه چې راغله نو پته ولږیده چې داسې نۀ وه-

دَ دې ټولو خبرو نه علاوه یوه مشکله خبره دا ده چې بعضې رذایل داسې دي چې هغه وي نو بنده ترېنه ځان فارغ ګڼي اؤ چې نۀ وي نو ځان پکښې مبتلا ګڼي لکه تکبر-اوس چې دَ چا شیخ نه وي اؤ تکبر پکښې وي نو دے خو به داګڼي چې پۀ ما کښې تکبر نشته حالانکې تکبر به پکښې وي اؤ چې کله تکبر ورکښې نۀ وي نو دے به دا غم کوي چې ما کښې تکبر دے -اوس چې دَ چا شیخ وي نو هغه به ئې خبردار کړي چې حقیقت څۀ دے-دَ دې مثال داسې دے چې بعضې وخت زکام دَ وجې دَ س درد راشي اؤ بعضې وخت کښې دَ بلډ پریشر دَ زیاتۍ دَ وجې -دَ زکام دَ درد که چا پرواه ونکړه نو خبر ډیر نقصان نه کوي اؤ کۀ دَ بلډ پرېشر دَ سر دَ درد چا پرواه ونکړه نو فالج هم کیدے شي دَ دماغ رګ هم شلیدے شي اؤ هغه ډیر لوے نقصان وي-داسې وخت کښې دَ ډاکټر حکیم نګراني ډیر وزن لري نو دغه شان بعضې رذایل داسې وي چې بغیر دَ شیخ دَ نګرانۍ ګزاره ګرانه شي-

دَ حاصل دَ غیر حاصل ګڼلو یوه خرابي دا هم وي چې بعضې وخت سالک مایوس شي اؤ هډو همت نه بیا کار نۀ اخلي اؤ دا وګڼي چې دا زما دَ وس کار نۀ دے اؤ هغه نعمت بیا پۀ ربښتیا ختم شي حالانکې الله تعالیٰ چرته هم دَ داسې څیز حکم نۀ ورکوي چې بنده کولے نشي-اؤ دَ غیر حاصل دَ حاصل ګڼلو دا نقصان وي چې دَ هغې سالک اهتمام ختم کړي اؤ محروم شي-دغه سان دَ غیر راسخ دَ راسخ ګڼلو هم دا نقصان دے چې سالک دَ دَ دې دَ تکمیل کوشش پریږدي اؤ دَ راسخ دَ غیر راسخ ګڼلو نتیجه هم پرېشاني اؤ تعطل وي-مثلاً دَ حرام شهوت مقابله ئې وکړه اؤ نوے نوے ذکر چې ئې شروع کړے ؤ دَ هغې سره دَ حرام شهوت تقاضا داسې ډوبه شوه چې بالکل دي طرف هډو خیال هم نۀ تلو اؤ کله چې دا جوش و خروش کم شو اؤ دي طرف ته طبعي التفات شروع شو چې پکښې الله تعالیٰ دیر حکمتونه ایښي دي نو اګر دَ دې تقاضا کمه ولې نۀ وي لیکن چونکه

سالک خو دا بالکل ختمه کړلي وه نو دې سره دے داسې وګڼي چې شاید زما ټوله مجاهده بېکاره شوه-مایوسی نه پس ده چې کله همت بیالو نو په رښتیا باندې دے بیا حرام شهوت کښې مبتلا شو دغه څوک چې دَ چا کامل کس په لاس کښې وي نو هغه ئې پوه کړي اؤ بنده دې تاترین کښې دَ غورزېدو نه بچ شي-

په زرګونو داسې مثالونه بنده ورکولے شي چې محض معلوماتو سره اصلاح نۀ کیږي بلکه دَ اصلاح دَ نظام یو عملي ترتیب وي اؤ په هغې باندې عمل هغه وخت کېدے شي چې سالک دَ کامل شیخ په نګرانی کښې وي اؤ دَ دې نه دا پته هم ولږېده چې مرید ته خپل شیخ سره دَ اصلاح دپاره څنګه رابطه کول پکار دي اؤ هغه داده چې مرید ته خپل حالت هوبهو خپل شیخ ته بیانول پکار دي کۀ ښۀ وي کۀ خراب-سالک ته دا اختیار نشته چې خپل څۀ کار ته دې دَ ښۀ یا خراب پخپله نسبت وکړي ځکه چې په دې کښې دے دهوکه کېدے شي-دا کار دَ شیخ دے چې دَ واقعاتو دَ تسلسل نه دَ دې اندازه وکړي چې دا کار ښۀ دے که خراب- دې نه پس مرید ته دَ هغې دَ ښۀ والي بد والي باره کښې څۀ ووا ئ یا نه یا هغه ورته بغېر دَ څۀ و ئیلو څۀ طریقه وښا ئ چې په هغې عمل سره نتیجه ښه شي دواړه خبرې ټیک دي-

بعضې وخت کښې دَ سالک په علم کښې دا سې کار کول دي لېکن ورته دَ هغې تجربه نه وي اؤ په اصلاح کښې دَ تجربې دَ افادیت نه څوک انکار کولے شي-بعضې وخت سالک ځان دپاره دَ څۀ ښۀ کار کولے هم شي لېکن په خپل عمل هغۀ ته اطمینان حاصل نۀ وي اؤ په تشویش کښې مبتلا شي دَ کوم نش چې دَ یکسویی دپاره ډېر ضروري دے-ورسره دا چې مخلص طالب ځان دپاره مشکله لا ره غوره کوي دَ کومې دپاره چې زیاته مجاهده په ځان هیڅ بې هېڅه لازمه کړي -عین ممکنه ده چې دا زیاته مجاهده برداشت نۀ کړے شي اؤ په دې کښې ناکامي هغه همېشه دپاره مایوسه کړي-دَ دې په مقابله کښې تجربه کار شیخ دَ لارې په مشکلاتو پوه وي اؤ دَ سالک دَ استعداد اندازه هم صحیح لګولے شي نو هغه ورته دومره مجاهده اؤ ذکر وښا ئ چې فا ئده خو وررسوي

لېکن دَ نقصان نه ئ بچ کړي-دَ دې پۀ وجه سالک پۀ مقصود کښې کامیابي حاصله کړي اؤ پۀ اسانه دَ نورې ترقۍ اهل جوړ شي-

هرکله چې سالک کار شروع کړي اؤ پۀ التزام سره دَ خپلو احوالو اطلاع خپل شېخ ته ورکوي اؤ دَ هغۀ دَ مشورې اتباع کوي نو سالک ته زر زر کامیابي حاصلیږي اؤ دا هله کېدے شي چې پۀ شیخ ئې کامل اعتماد وي اؤ ځان دَ اصلاح معامله کښې صرف دَ هغه دَ مشورې پابند ګڼي-دې سره بنده دا محسوسولے شي چې دَ شېخ دَ رهنمایۍ نه بغر مقصود ته رسېدل ډېر ګران کار دے-

دَ شیخ کامل پیژندل

دَ شېخ پۀ باره چې که دَ دې پته ولګېده چې دَ دۀ صحبت څومره مفید دے اؤ بغېر ددۀ دَ رهبرۍ خپل مقصود ته رسېدل مشکل دي نو دَ شېخ کامل پېژندل بیا لازم شو ځکه چې خداے دې نۀ کړي کۀ څوک غلط پیر ته پۀ لاس ورغلل نو دَ هغۀ مثال به داسې وي چې لکه ګاډے څوک ناتجربه کاره ډرائیور ته حواله کړي نو څۀ به ئې حال شي-الحمد لله بزرګانو دَ ضرورت پۀ خاطر دَ شېخ کامل نخښې بیان کړي دي -پۀ اختصار سره دا اته نخښې دي-

1. دَ هغۀ عقیدې صحیح وي- دَ دې مطلب دا دے چې دَ هغۀ عقیدې دَ صحابه کرامو رض دَعقیدو پۀ شان وي ځکه چې قران کښې دَ هدایت دپاره دَ صحابه کرامو ایمان معیاري ګرځولے شوے دے-) بقرة -137(
2. دَ فرض عین علم ورته حاصل وي-
3. پۀ هغه علم ورته عمل حاصل وي-
4. دَ صحبت سلسله ئې دَ حضور ﷺ صحبت پورې رسي-
5. پۀ هغه سلسله کښې ورته اجازت یعنې خلافت حاصل وي-

6. فیض ئې جاري وي یعنې چې څوک ورسره پۀ غرض دَ اصلاح رابطه کوي نو هغوی ته فا ئده رسي-
7. مروت نۀ کوي اصلاح کوي-یعنې چې پۀ چا کښې روحاني مرض وي ورته و ئیلے شي چې پۀ تا کښې دا مرض دے-
8. پۀ صحبت کښې ئې دَ الله تعالیٰ مینه زیاتیږي اؤ دَ دنیا مینه کمیږي-

ابن عربي رحؒ فرما ئ چې شیخ داسې پکار دے چې دین پۀ کښې د، انبیاء پۀ شان وي ،تدبیر دَ اطباء پۀ شان کوي اؤ سیاست ئې دَ بادشاهانو پۀ سان وي-

پۀ چا کښې دا علامتونه وي نو دَ هغوی صحبت پکار دے اختیار کړے شي-دا کس دَ دې قابل دے چې ورنه بنده لاس نیوه وکړي-دَ دوی زیارت اؤ خدمت دې بنده خپل ډیر سعادت وګڼي-دَ دې سعادتونو اؤ کملاتو نهس دې پۀ دۀ کښې دَ کرامتونو اؤ دَ کشفونو اؤ دَ تصرفاتو دَ کتلو خواهش دې هیڅکله بنده نۀ کوي ځکه چې دَ شیخ دپاره دا څیزونه هیڅ ضروري نۀ دي-

مناسبت دَ شیخ

دا امر دَ تجربې نه ثابت شوے دے چې دَ فیوض باطني دَ انتقال دپاره دَپاره دَ پیر اؤ دَ مرید پۀ خپلو کښې مناسبت ډیر ضروري اؤ فطري شرط دے ځکه چې عادتاً نفع پۀ الفت موقوف ده کوم چې دَ مناسبتِ فطري حقیقت دے اؤ دَ دې دَ نش پۀ وجه بعضې وخت مشائخ طالب بل شیخ ته ولیږي دَ چا سره چې دَ هغوی پۀ خیال دَ دې سالک مناسبت معلوم شي ځکه چې پۀ دې طریقه کښې دَ مصلح سره مناسبت ډیر ضروري څیز دے-دَ مناسبت نه بغیر طالب ته نفع نۀ رسي اؤ دَ دې مناسب مطلب دادے چې دَ شیخ سره دومره انس وي چې دَ شیخ پۀ څۀ قول یا فعل دَ مرید پۀ زړۀ کښې څۀ طبعي نکیر پیدا نشي خیر دے کۀ عقلي نکیر وي یعنې دَ شیخ ټولې خبرې دَ مرید خوښې وي اؤ دَ شیخ دَ مرید سره څۀ انقباض نۀ وي-دغه مناسبت بیعت دپاره شرط دے ځکه

دَ دې مناسبت دَ پیدا کولو کوشش کول پکار دي ځکه چې دَ دې سخت ضرورت دے-تےرڅو چې دا نۀ وي نو ټول مجاهدات ،رياضتونه ، مراقبات ،مکاشفات وغيره بېکار دي-هېڅ نفع به نۀ حاصلېږي-که طبعه مناسبت نۀ نو عقلي دې پيدا کړې شي-پۀ دغې نفع موقوف ده ځکه چې تر څو پوره مناسبت نه وي نو بيعت نۀ دي کول پکار-

دَ شېخ کامل دَ صحبت فائدې

1. کوم صفات چې پۀ شېخ کښې وي هغه ورووړو پۀ مريد کښې دَ هغۀ دَ صحبت پۀ ذريعه راشي-
2. که کامله اصلاح ونشي نو کم ازکم خپل غېبونه پۀ نظر راشي چې دَ اصلاح کنجي ده-
3. ورووړو پۀ مريد دَ شېخ رنګ خيږي دَ څۀ پۀ وجه چې هغه دَ خپل شېخ دَ اخلاقو اؤدَ عادتونو اتباع شروع کړي-دَ شېخ پۀ صحبت کښې چې کوم ملفوظات اؤ افادات اوري هغه هغه دَ هغۀ دَ ټول عمر دَ تجربو نچوړ وي يا دَ هغۀ پۀ زړۀ دَ هغۀ دَ مريدانو دپاره دَمناسب مضمونونو القاء وي چې هغه دَ اصلاح دَ پاره ډېر مؤثر وي-
4. دَشېخ مخکښې ځان بنده هېڅ نۀ ګڼي اؤ دا دَ اصلاح کنجي ده-
5. دَ اهل صحبت پۀ صحبت کښې دَ مريد پۀ زړۀ کښې هم دَ الله تعالیٰ مينه راتلل شروع شي-
6. مشائخ دَ خپل نېک عملونو پۀ وجه دَ برکت خاوندان وي ځکه دَ دوی پۀ تعليم کښې هم برکت وي دَ دې پۀ مقابله کښې دَ کتابونو نه دا څيز حاصلول ناممکن دي-
7. دَ مقبولينو پۀ صحبت کښې چې څوک وي نو يا به دَ هغۀ حالت ښۀ وي يا خراب -که ښۀ وي نو دا حضرات به پرې خوشحال شي اؤ زړۀ به ئې ورته دعا وکړي چې دَ څۀ پۀ وجه به ورته نوره ترقي ملاؤ شي اؤ که حالت ئې خراب نو د شېخ دَ شفقت نظر به پرې پرېوزي اؤ اصلاح به ئې وکړي پۀ تعليم سره اؤ پۀ دعا سره-دَ دې پۀ وجه دَ شېخ صحبت هر حال کښې نافع وګرځېدۀ-

8. مرید چې کله دَ شېخ پهٔ صحبت کښې وي نو دَ شېخ کملات پهٔ هغهٔ ظاهرېږي اؤ پهٔ دين دَ تلو سليقه چې دَ هغهٔ شېخ ته عطا شوي وي هغه دَ هغهٔ مريد ته هم وروورو نصيب کېږي-بل طرف ته پهٔ شېخ دَ هغهٔ عيبونه منکشف کيږي پهٔ دې وجه دَدهٔ دَ اصلاح پهٔ باره کښې ورته نوره تجربه حاصليږي دَ کومې پهٔ وجه چې هغه دَ هغه دپاره زياته بهتره راے قائمولے شي دَ څهٔ پهٔ وجه چې دَ مريد اصلاح نوره هم تيزه شي-

9. دَ دې حضراتو زړونه دَ خداے پهٔ ياد روښانه وي نو دَ دوی سره پهٔ ناسته باندې دا نور وروورو دَ هغهٔ دَ مريدانو زړهٔ ته هم راشي-نور چې چرته راشه هلته نه ظلمت وتښتي دَ دې پهٔ وجه حجابات ختمېدل شروع شي دَ څهٔ پهٔ وجه چې پهٔ مريد خپل حېثيت اؤ دَ الله تعالیٰ عظمت منکشف کېدل شروع شي دَ څهٔ پهٔ وجه چې دَ زړهٔ دَ رنځونو اصلاح پخپله کېدل شروع شي اؤ ډېر زر مريد واصل شي-

10. مريد چې دَ شېخ پهٔ خدمت کښې وي نو دَ بزرګانو دَ خدمت موقع ورته هم ملاوېږي-بعضې وخت دَ قبوليت څهٔ داسې وخت کښې دے څه داسې خدمت وکړي چې دَ دهٔ دپاره دَخپل شېخ پهٔ زړهٔ دَ ډېرې مينې جذبې پېدا شي اؤ دَ هغو په وجه دے ډېر زر واصل شي-الله تعالیٰ دې مونږ ټول پهٔ واصلينو کښې کړي-آمين-

تنبيه- دَ شېخ دَ صحبت حرص خو ډېر ښهٔ شے دے خو افراط تفريط دووړه ښهٔ نهٔ وي -دا ټولې خبرې پهٔ دې باب کښې دَ تفريط دَ ختمولو دپاره وې ګڼي نو پهٔ دې کښې افراط هم نقصاني ګرځېدے شي-دا ټولې خبرې پهٔ خپل خپل ځاے صحيح دي که دو سره شېخ ته تکليف نهٔ رسي اؤ دَ هغهٔ مزاج اؤ حالاتو مطابق چې کوم وخت هغهٔ دَدې دپاره وقف کړے دے اؤ څهٔ قانون ئې ورته جوړ کړے وي دَ هغې مطابق پهٔ هغه موقعو کښې دَ حاصلولو کوشش وکړے شي ګڼي نو دَ مريدانو دَ شېخ دَ صحبت دَ حصول هغه کوشش کوم چې دَ دې پهٔ خلاف وي اؤ شېک ته دَ هغې نه ذهني يا جسماني تکليف رسي هغه ډېر نقصان کولے شي-دَ دې دپاره دَ شېخ دَ مزاج ښهٔ تحقيق کول پکار دي چې هغه خپلو مريدانو ته پهٔ کومه طريقه صحبت ميسر کول غواړي هم هغه شان دې ئې دَ

حاصلولو کوشش وکړے شي-چې کوم وختونه شېخ دَ دې دپاره وقف کړي دي په هغو کښې دې خپل کارونو څۀ داسې طريقې سره دې مخښې وروستو کړے شي چې دَ هغوی دَ صحبت نه زيات نه زيات مستفيد شي-

دَ طرِيقت بيعت

هرکله چې شېخ کامل ملاؤ شي اؤ دَ هغۀ سره دَ مناسبت پته هم ولګي اؤ هغه شېخ هم دَ دۀ په تربيت کښې اخستلو ته اماده شي نو دَ دې دپاره يوه معاهده کېدے شي چې هغه ډېره فا ئده لري-دې ته بيعت و ئيلے شي-په دې کښې بنده دَ شېخ په لاس کښې لاس ورکړي اؤ دا عهد وکړي چې خپل تربيت دپاره به زۀ صرف دغه شېخ سره تړون لرم اؤ شېخ دَ هغۀ دَ تربيت اراده وکړي-دا سنتِ مستحبه دے-دَ دې په ذريعه اکثر خلقو ته يو ډېر لوے نعمت چې ورته نسبت وا ئې حاصل شي- حضور ﷺ صحابه کرامؓ دَ ايمان اؤ دَ جهاد دَ بيعت نه علاوه هم دَ اعمالو دَ اهتمام دپاره بيعت کړي دي لکه چې دَ حضرت عوف بن مالک رضی الله عنه نه روايت دے:

عن عوف ابن مالک الاشجعی(رضی الله عنہ) قال کنا عند النبی صلی الله علیہ والہٖ وسلم " تسعۃ او ثمانیۃ او سبعۃ فقال الا تبایعون رسول الله صلی الله علیہ والہٖ وسلم فبسطنا ایدینا وقلنا علیٰ ما نبایعک یا رسول الله قال ان تعبدوا لله ولا تشرکو ا بہٖ شئیا وتُصَلُّوْا صلوات الخمس وتسمعوا و تطیعوا" (الحدیث اخرجہ مسلم و ابو داؤد و نسائی)

يعنې حضرت عوف بن مالک اشجعي فرمائې چې مونږه دَ حضور ﷺ سره ناست وو نهۀ کسان وو يا اتۀ يا اؤو-هغوی ارشاد وفرمائيل چې تاسو د رسول الله ﷺ نه نۀ بيعت کيږئ مونږه خپل لاسونه خوارۀ کړل اؤ عرض مو وکړو چې په کوم امر ؟ هغوی وفرما ئيل په دې چې دَ الله تعالیٰ عبادت کوئ ، دَ هغۀ سره څوک شريک مۀ ګڼئ ،پنځۀ نمونځونه کوئ ،احکام و اورئ اؤ ومنئ -دا روايت کړے سے مسلم شريف ،ابو داؤد شريف اؤ نسائ شريف-په دې بيعت کښې حضور ﷺ نه چې صحابه کرامؓ کوم بيعت کړے

دے دا نۀ بیعتِ اسلامي دے نه بیعتِ جهادي - لِهٰذا پۀ دې حدیث شریف کښې پۀ مشائخو کښې دَ مروج بیعت ثبوت موجود دے-لکه څنګه چې پۀ فقه کښې څلور سلسلې دي حنفي ،شافعي، مالکي اؤ حنبلي دغه شان په فنِ تصوف کښې هم څلور سلسلې زیاتې مشهورې دي- یعنې چشتیه ، نقشبندیه ،قادري اؤ سهروردیه-کوم کس ته چې کومې سلسلې سره مناسبت وي هغه دې پۀ هغه سلسله کښې بیعت شي-کافي خو صرف یوه سلسله وي لیکن زمونږ اکابر پۀ څلورو واړو سلسلو کښې بےعت کوي چې دَ ټولو ادب وشي اؤ دَ سلسلو دَ مقابلې کولو فضول حرکت نه چې بعضې مغلوب الحال صوفیان ئې کوي بنده بچ شي-

دَ بیعت حقیقت

پۀ بیعت کښې دَ بیع لفظ موجود دے یعنې خرڅېدل ځکه چې څوک دَ کوم بزرګ نه بیعت کوي نو دَ ګویا مطلب دا شو چې دۀ دَ احکام ظاهره اؤ باطنه دَ التزام دپاره خپل ځان پۀ خپل شیخ خرڅ کړو چې دَ دې حقیقت دادے چې سالک ته دې پۀ خپل شیخ مکمل اعتماد حاصل وي چې دوی زما خیر خواه دي-چې کومه مشوره به راکوي هغه به زما دپاره نافع وي اؤ پۀ دې به ئې پوره اطمینان وي-دَ هغۀ پۀ تجویز اؤ تشخیص به څۀ دخل نۀ کوي -داسې یقین به ساتي چې پۀ ټوله دنیا کښې دَ تربیت دپاره مادپاره دَ دوی نه زیات غوره کس بل نشته--دغې ته پۀ اصطلاح کښې وحدتِ مطلب وئیلے شي-دَ دې نه بغیر بیعت نافع نۀ وي دا ځکه چې دَ نفس دَ اصلاح دَ پاره دَ شیخ سره ناسبت ډیر ضروري دے-دَ دې پته داسې لګي چې دَ هغه تعظیم ،په قول ، په فعل اؤ حال باندې پۀ زړۀ کښې څۀ اعتراض نۀ راځي اؤ بالفرض که را هم شي نو پۀ هغې ورته تکلیف رسي -دَ عوام دپاره البته دَ بیعت فائده ډیره ده - پۀ بیعت کولو دَ هغوی پۀ زړه کښې دَ شیخ عظمت اؤ شان راسخ شي-دَ هغې دا اثر وي چې دَ دَ وینا نه مخ نشي اړولے-خواص دپاره البته څۀ موده پس بیعت کول ښۀ دي-ببعت سره پۀ جانبین کښې یو خلوص اؤ تعلق پیدا

شي-شېخ دا ومني چې دا زما مريد دے لهٰذا دَ هغهٔ دَ اصلاح خيال ساتي اؤ مريد دا ګڼي چې دا زمونږه مشر اؤ مقتدا دے خبره ئې مني اؤ پهٔ کارونو کښې ئې دَ زړهٔ نازړهٔ حالت ختم شي-

دَ بيعت کولو طريقه

دَ دې دپاره شېخ دَ مريد لاس پخپل لاس کښې واخلي اؤ کهٔ ډېر خلق وي نو هغوي دَ څادر يا دَ رومال څهٔ حصه لاس کښې ونيسي اؤ شېخ هم دَ دې څهٔ حصه ونيسي-دغه شان مستورات هم دَ پردې پهٔ شا چې هلته دَ هغوی څهٔ محرم وغېره موجود وي دَ رومال پهٔ ذريعه بيعت کوي لکه څنګه چې حديث شريف کښې راغلي دي-

عن عائشہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا " مَا مَسّ رسول اللّٰہصلی اللہ علیہ والہٖ وسلم ید امراۃٍ قط اِلاّ اَنْ یاخذ علیھا فاذا اخذ علیھا فا عطتہ قال اذھبی فقد با یعتک رواہ الشیخان و ابو داؤد -

دَ دې نه دا ثابتيږي چې بغېر دَ ښځو خپل لاس کښې دَ اخستلو حضور ﷺ ښځې بيعت کولې بيا به ئې فرمائيل چې ما تاسو بيعت کړې څکه پهٔ مشائخو کښې دَ ښځو بيعت کولو پهٔ وخت دَ هغوی لاس پهځ لاس کښې نشي اخستے-

دا خو خبره وه دَ شېخ پهٔ خدمت چې څوک حاضر شي دَ هغوی دپاره دَ بيعت طريقه اؤ که څوک دَ شېخ دَ صحبت نه لرې وي نو هغوی دَ خط ،اي مېل يا دَ فون پهٔ ذريعه بيعت کولے شي-دې ته بيعت عثماني وئيلے شي-دا څکه چې حضور ﷺ دَ بيعتِ رضوان پهٔ موقع دَ حضرت عثمانؓ پهٔ غېر موجودګۍ کښې خپل ګس لاس پخپل ښي لاس باندې کښېښودلو اؤ وې فرمائيل چې ما عثمانؓ بيعت کړو-

دَ بيعت پهٔ وخت تعليم

مريدانو ته داوئيل پکار دي چې:

1. هر وخت پۀ الله تعالیٰ نظر ساتۀ-عباد صرف دَ هغۀ کوئ اؤ صرف دَ هغۀ نه غواړئ-دَ هغۀ دَ راضي کولو کوشش کوئ اؤ هرحال کښې دَ هغۀ نه راضي وسئ-
2. پۀ خوشحالۍ اؤ غم دواړو کښې پۀ سنت عمل کوئ اؤ پۀ کوم سنت چې عمل ونشي پۀ هغې دې دَ زړه نه ندامت اؤ استغفار وي-خپل رائے دَ سنت مقابله ډېره بېکاره اؤ فول ګڼئ اؤ پۀ سنت باندې عمل کوئ اؤ سنت باندې دَ عمل پېغام ټوله دنيا کښې دَ خورلو نيت وکړئ-
3. پۀ ټولو عبادتونو کښې دَ سنت دَ طريقې دَ اپزده کولو اؤ بيا پۀ هغې دَ عمل کولو کوشش جاري ساتۀ-دَ معاملاتو دَ صفايۍ خيال اؤ اهتمام لرئ-خپل معاشرت دَ شريعت مطابق کولو اراده تانده ساتۀ اؤ د، زړۀ دَ روحاني رنځونو مثلاً دَ تکبر ،عجب اؤ حسد وغېره علاج کولو سره روحاني فضائيل مثلاً تواضع ، تفويض اؤ اخلاص وغېره دَ حاصلولو کوشش کوئ اؤ دې دَ پاره دَ للہ تعالیٰ نه مدد غواړئ اؤ هر وخت دَ خپلې اصلاح فکر کوئ اؤ خپل رب طرف ته متوجه يۀ-
4. شريعت اؤ طريقت خپلو کښې يو ګڼئ -پۀ شريعت باندې عمل دپاره اؤ دَ عارضي مشکلاتو پۀ وجه کۀ پۀ دې ځکمونو عمل څۀ عارضي طور باندې ځکښې وروستو کول پرېوزي نو دَ دې پۀ باره کښې دې شېخ سره رابطه ضرور کوئ چې پۀ دې سلسله کښې درت مناسب رهنمائ حاصلېږي ولې چې دا کار ډېر نازک دے-
5. شېخ چې درت کوم ذکر درکړے وي دَ هغې مکمله پابندي کوئ اؤ که درته پۀ څه مشکلات محسوسيږي نو خپل شېخ ته اطلاع ورکوئ-
6. چې کوم نمونځونه درنه قضا شوي وي دَ هغو قضا به داسې ښه وي چې دَ هر وخت نمونځ سره کم نه کم دَ يو قضا نمونځ فرض کوئ اؤ کۀ دَ نماسختن نمونځ وي نو ورسره وتر به هم کول وي-اؤ کۀ فرصت اؤ همت وي نو بيا خو چې څومره زر کيږي دَ ټولو قضا نمونځونو نه ځان فارغول پکار دي ځکه دَ مرګ ژوند څۀ پته-ډغه دَ قضا

روژو نیسل ،یا کوم زکوٰة چې دربانديِ پاتې وي اؤ لا مو نۀ وي ورکړے نو هغه زکوٰة به هم درته درکول وي اؤ کۀ حج دربانديِ فرض وي نو دَ هغې تیارے شروع کړئ-

7. کۀ دَ چا مالی حق دربانديِ وي نو هغه فوراًادا کړئ اؤ کۀ دَ ادا کولو صورت ئ نۀ وینئ نو بیا ئې پۀ هغۀ خپل ځان ته معاف کړئ -

8. دَ بد نظرئ نه داسې بچ کېدل دي لکه ځنګه چې بنده دَ مار لړم نه ځان بچ کوي-پۀ کومو اخباراتو اؤ رسالو کښې چې تصویرونه وي نو دا کوشش کوئ چې هغه ونلولئ اؤ کۀ وئیل ئې لازمي وي نو بیا دَ تصویرونو نه ئې ځان بچ کوئ-دغه شان دَ ګانو دَ اورېدو نه هم ځان بچ کوئ اؤ پۀ دې کښې دَ مدد اخستو دپاره یا هادی یا نور لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم وایَئ چې دَ دې شېطانان دربانديِ نۀ حاوي کیږي-

9. دَ هر قسمہ حرام مال نہ ځان بچ کوئ -دَ سوال ، اشرافِ نفس ، نمود و نمائش ، دَ شرک و بدعت رسمونو ، بې صبرئ ،ناشکرئ نه خپل ځان بچ کوئ-دَ دې دپاره داسې کتابونه ولولئ چې پۀ کومو کښې دَ دې مذمت پۀ مؤثر انداز کښې بیان شوے وي-

10. دَ والدېنو دَ ټولاو جائزو حقونو پوره کولو کوشش کوئ -دَ دوی ناجائزې خبرې منئ خو مه خو دَ دوی پۀ ادب کښې څۀ کمے مۀ کوئ-کۀ څۀ مشکل وي نو دې باره کښې دَ شېخ سره مشوره کوئ-دَ دې نه علاوه که شېخ څۀ تعلیم درته وکړئ نو پۀ هغې عمل کوئ-دَ خپلو احوالو نه شېخ باخبر ساتئ اؤ دَ اطلاع اؤ اتباع طریقه جاري ساتئ-

دَ مرشد حقونه

1. دا عقیده ساتل چې زما مطلب دَ تربیت به صرف زما دَ خپل شېخ نه حاصلیږي ځکه دَ دې دپاره صرف خپل شېخ طرف ته متوجه کېدل پکار دي-کۀ دَ چا بل چا نه خوب کښې یا پۀ ویښه څۀ فائده حاصله شوه نو دا هم دَ هغۀ برکت ګڼل پکار دي-

2. دَ خپل شېخ سره محبت کول پکار دي -شېخ سره عقیدت هم کافي دے خو محبت ډېر مفید دے ځکه چې دَ چا سره چې مینه وي نو دَ هغۀ خبره پۀ هېڅ صورت نشي غوررزولے-

3. کومه وظیفه چې درته خپل شېخ درکړي صرف هغه کول پکار دي-که چا بل چا وظیفه درکړې وي یا خپله مو شروع کړې هغه خپل شېخ ته ښودل پکار وي کۀ هغه اجازت ورکړي نو خیر دے ګني بیا ئې پرېښودل پکار دي-
4. دَ خپل شېخ پۀ موجودګۍ کښې ه مه تن خپل شېخ طرف ته متوجه کېدل پکار دیدَ فرائضو ، واجباتواؤ سنتونو نه علاوه نفلونه صرف دَ شېخ پۀ وینا کول پکار دي که هغه ئې منع کړي نو منع کېدل پکار دي- خپل زړه هغه وخت پۀ دې پوهول پکار دي چې بعضې وخت مریض دپاره ډاکټر حکیم ملائی هم بنده کړي حالانکه هغه دَ صحتمند دپاره ډېره ښـ ه وي-
5. کۀ مرشد څۀ ووائ اؤ ورباندې بنده پوه نشي نو مناظره ورسره نۀ دي کول پکار اؤ که بیا هم تشویش پاتې وي نو دَ موسیٰ علیه السلام اؤ دَ حضر علیه السلام واقعه دې بنده یاده کړي- قلندر هر چه ګوید دیده ګوید
6. دَ مرشد دَ اواز نه خپل اوز کم ساتل پکار دي لېکن دومره کم هم نه چې مرشد ته ئې پۀ اورېدو کښې څۀ مشکل جوړ شي-
7. خپل هر څنګه حال چې وي هوبهو هم هغه شان خپل مرشد ته ئې و ئیل پکار دي اؤ چې بیا دَ دې پۀ باره کښې شېخ څۀ ووا ئ نو هغه زړۀ سره بیا قبلول پکار دي-
8. دَ خپل شېخ پۀ صحبت کښې څۀ وظیفه وغېره یا لسانه ذکر نۀ دي کول پکار-البته کۀ شېخ پخپله ووا ئ نو بیا بله خبره ده-
9. هر یو دیني خدمت چې بنده کوم پخپل شرح صدر کول غواړي دَ هغې سره دَ بنده هر څومره تعلق دیولې نۀ وي خو چې شېخ ئې ترېنه منع کړي نو فوراً منع کېدل پکار دي ځکه چې شېخ پۀ مرید ښۀ پوهیږي-

دَ شېخ اؤ دَ مرید تعلق

نن صبا خلق چونکې پۀ دے باندې ډېرنۀ پوهیږي نو دَ دې پۀ وجه دې باره کښې ډېر زیات افراط تفریط دے ځکه دَ دې دَ وضاحت ضرورت ډېر دے-دَ مرید دپاره دَ مرشد مثال لکه دَ یو طبیب دے یا دَ یو شفیق رهبر -شېخ خپل مرید ته دَ خپل بصیرت پۀ رڼا کښې لاره ښائ یعني مرید ته تعلیم کوي دَ څۀ نه ئې منع کوي اؤ دَڅۀ دَ کولو دپاره ورته وائ -دَ څۀ نه ئې چې منع کوي دَ هغې مثال لکه دَ پرهېز دے اؤ دَ څۀ کولو دپاره چې ورته وائ هغې کښې چې دَ بیمارۍ دَ علاج دپاره چې کوم دي دَ هغې مثال دَ دوایۍ دے اؤ دَ کوم نه چې روحاني قوت حاصلیږي دَ هغې مثال لکه دَ غذا دے-لکه څنګه چې عام غذا دَ جسم اؤ دَ طاقت دَ پاره وي اؤ ذکر دَ روح اؤ دَ روحاني طاقت دپاره وي- کۀ څوک دَ غذا اؤ دَ دوا اهتمام خو کوي خو پرهېز نۀ کوي نو عین ممکنه ده چې دوا وربانديې بالکل اثر پرېږدي اؤ جسم ته ئې ډېر نقصان ورسي یا ورته دَ دوایۍ دَ بدلولو ضرورت پیدا شي -دغه شان دَ غه شان شېخ چې مرید ته کوم تعلیم کوي نو پۀ هغې پوره پوره عمل پکار وي ګني مطلوبه بیا نشي راتلے-دغه شان دَ شېخ دَ صحبت اهتمام ډېر پکار دے اؤ دَ دې پۀ غېر موجودګۍ کښې مکاتبت یا څۀ بل څۀ ذریعې مثلاً ټیلیفون ، اي مېل ، مېسج وغېره استعمالول پکار دي ځکه چې مرید باندې دا لازم دي چې هغه خپل صحیح صحیح حال خپل شېخ ته بیان کړي اؤ چې ورته هغه څۀ تعلیم وکړې نو پۀ دې بیا عمل کوي دغې ته اطلاع اؤ اتباع وئیلے شي-دَ دې اطلاع اؤ اتباع حالت صحیح ساتلو دپاره دا ضروري ده چې مرید دې دا یقین وساتي چې زما شېخ زما دپاره پۀ کل جهان کښې دَ دې مطلب دپاره ټولو نه زیات مفید دے- افضل نۀ دي وئیل پکار ځکه چې دَ دې پته صرف الله تعالیٰ ته وي-هرکله چې شېخ دَ دې مطلب دپاره مفید ترین شو نو بیا لازماً دَ هغه سره دې مرید خپل زړۀ داسې وابسته کړي چې بل طرف ته ئې دَ دې مطلب دپاره هډو خیال رانشي-دغې ته توحید مطلب وائ چې مشائخو پرې ډېر زور اچولے دے-دَ دې مثال دَ ظاهري مرض پۀ صورت کښې دا دے چې پۀ یو وخت دَ ډېرو ډاکټرانو نه علاج نقصاني وي-

ځلور حقه دَ مرشد دي کړه ئې یاد
اطلاع و اتباع هم اعتقاد و انقیاد

دَ شیخ مقام

بعضې خلق پۀ لويو لويو مشائخو پسې سرګردانه ګرځي اؤ دَ خپلو نزدې مشائخودَ فيض نه محروم پاتې شي-دَ شيخ نه دَ فيض حاصلولو دپاره دَ هغۀ لوېوالے نۀ دي کتل پکار بلکه دَ هغۀ سره دَ مناسبت خيال ساتل اؤ دَ رابطې قائمول ضروری وی-که يو شيخ ډېر لوے وي لېکن دَ هغۀ سره مناسبت نۀ وي يا هغۀ سره دَ رابطې اسان صورت موجود نۀ وي نو دَ هغۀ نه به فائده بيا څنګه ملاوېږي-دَ شيخ اؤ دَ مريد پۀ تعلق باندې دَ شيخ دوه څيزونه ډېر اثر اچوي يو دَ هغۀ صاحب فن کېدل اؤ بل دَ هغۀ دَ برکت خاوند کېدل-دَ هغۀ دَ فن نه دَ استفادې دپاره اطلاع اؤ اتباع پکار ده اؤ هغه پۀ رابطه انحصار لري-برکت چونکې دَ هغۀ پۀ تعليم کښې وي نو که دَ تعليم حاصلولو څۀ معقول صورت نۀ وي نو برکت به څنګه راځي؟ دغه وجه ده چې دَ اويس قرنی رحم الله عليه اګرچې ډېر اوچت مقام ؤ لېکن دَ صحابی رضي الله عنه نه کم دے-دا ځکه چې صحابی ته دا مقام دَ حضورﷺ صحبت پۀ وجه حاصل شوے دے اؤ دَ دې څۀ بل څۀ بدل نشته- دَ برکت خاوند کېدو دپاره دا خبره کافي ده چې هغه صاحبِ سلسله وي ځکه چې دَ برکت ماخذ پۀ دې کښې سلسله وي-

دويمه خبره دا ده چې دَ لوے شيخ سره ډېر نزاکتونه هم راشي اؤ هر څوک دا نزاکتونه نشي برداشت کولے-دَ دې پۀ وجه بعضې خلق دَ لويو مشائخو په صحبت کښې هم محروم شي اؤ دَدې چونکې وجوهات بېشماره دي نو پۀ دې خبره دلته ممکنه نۀ ده-داسې حالاتو کښې چې کوم تولو کښې نزدې شېې چې چا سره مناسبت وي اؤ رابطه ورسره اسانه وي هغوی طرف ته رجوع کول زيات بهتر ښکاري-غالباً پۀ دغې وجه بعضې لوے شېخان بيض طالبين بل چاته واستوي-بعضې حضراتو پۀ دې باب کښې دَ بجلی دَ ستنې مثال

ورکړے دے چې کۀ هرې ستنې سره دَ بجلۍ بلف ولګولے شي نو بليږي خو به هغه دَ خپل طاقت موافق -هغه ستن کۀ پاور هاؤس کښې لګيدلي نو هم اؤ کۀ عامه ستن وي نو هم-ځکه دا بنده وئيلے شي چې شيخ چې صحيح شيخ وي ،که وړوکے وي که لوے، مريد دَ خپل استعداد مطابق ترېنه فيض اخلي-بلکې بعضې وختونو کښې خو مريد دَ خپل شيخ نه هم مخکښې لاړ شي ځکه چې مربي حقيقي خو خداے تعالیٰ دے هغه دَ هر طالب دَ طلب اؤ استعداد مطابق دَ شيخ دَ منور زړۀ نه دَ عرفان چينه جاري کړي-دَ دې پته بيضې وختونو کښې پۀ غړېدلو سترګو داسې کيږي چې دَ بعضې طالبينو پۀ موجودګۍ کښې دَ شيخ پۀ زړۀ داسې عالي مضمونونه راوريږي چې دَ هغو پته شيخ ته هم مخکښې نۀ وي-پۀ دغه وجه بعضې مشائخ دَ خپلو ملفوظاتو دَ قلمبند کولو خپله بندوبست کوي چې هسې نه دَ چا طالب پۀ برکت دَ دنياے عرفان نه څۀ قيمتي دولت پۀ لاس ناساپه راشي هغه دَ غفلت لۀ کبله ضائع نشي-

دَ تصوف سلسلې

لکه څنګيه چې مخکښې وئيلے شوي دي چې دا سلسلې دَ صحبت سلسلې دي-دَ مقصد پۀ اعتبار سره ټولې يو دي لېکن خپلې خپلې ذريعې ئې اختيار کړي دي-مثلاً سلسله چشتيه پۀ دې زور اچوي چې اول دې رذايل لرې شي بيا دې فضا ئيل پۀ زړۀ کښې راوستے شي اؤ نقشبنديه دَ فضا ئيلو پۀ ذريعه رذايل ختموي-دغه سان دَ سلسله قادريه اؤ سهرورديه هم خپل خپل اصول دي-لکپه څنګه دا پکار دي چې خپل شيک دي بنده مفيد وګڼي خو دَ نورو مشائخو دَ تنقيص نه بغېر-هم دغه شان دې بنده دَ خپلې سلسلې نه دې پوره اسفاده کوي خو پۀ نورو سلسلو دې تنقيد نه ځان ساتي-

دَ څلورو واړو سلسلو دَ مشائخو نومونه

دَ سلسله قادريه سرخيل حضرت شيخ عبد القادر جيلاني رحمته الله عليه دے ،دَ چشتيه سلسلې سرخيل شيخ معين الدين چشتي اجميري رحمته الله عليه دے ، بيا دَ دوه شاخونه

دي دَ يو دې صابريه څشتيه سلسلې سرخيل حضرت صابر کليري رحمته الله عليه دے اؤ دَ بلې نظاميه چشتيه سلسلې سرخيل حضرت خواجه نظام الدين اولياء رحمته الله عليه دے-دَ نقشبنديه سلسلې سرخيل حضرت شيخ بهاو الدين نقشبندي رحمته الله عليه دے اؤ دَ سهروردیه سلسلې سرخيل حضرت خواجه شهاب الدين سهروردي رحمته الله عليه دے-

شجره اؤ دَ دې اهميت

دَ حضور ﷺ مناصب چې کوم الله تعالیٰ پۀ قران پاک کښې بيان کړي دي هغه څلور دي - دَ قران تلاوت ، دَ صحابه کرامو رضوان الله عليهم اجمعين تزکيه ، دَ کتاب الله تعليم ورکول اؤ دَ حکمت تعليم ورکول-دَ قران دَ تلاوت ذمه داري قاريانو صاحبانو واخستله-تزکيه دَ صوفيانو کرامو پۀ حصه کښې راغله اؤ دَ علم و کحمت کار الله تعالیٰ دَ عاکمانو صاحبانو نه واخستلو-پۀ علماے کرام کښې محدثين کرامو دَ حضور ﷺ احاديث شريفه امت ته هو بهو دَ رسولو انتظام وکړو-دَ دې مقصد دپاره هغوی دَ سندونو دَ حفاظت دَ پاره دَ هغوی دَ روايت اصلي ترتيب يادول شروع کړل - دغه شان صوفيانو صاحبانو دَ خپل صحبت دَ سند بيانولو دپاره هم دغه شان دَ صحبت ترتيب يادول شروع کړل -اکثر دا په دعاييه انداز کښې وي-دغې ته شجره وئيلے شي-بعضې صوفياے کرامو دَ ياداشت دَ اسانۍ دپاره دا پۀ نظم کښې پېرلي وي-مريدان پۀ دې کښې دَ خپلو مشائخوپۀ وسيله دَ الله تعالیٰ نه مدد غواړي-

دَ بنده نسبت

بنده ته دَ خداے تعالیٰ پۀ فضل دَ حضرت صوفي محمد اقبال مدني رحمته الله عليه نه دَ حضرت شيخ الحديث رحمته الله عليه په څلورو واړو سلسلو کښې اؤ ؑ حضرت مولانا ابو الحسن ندوی رحمته الله عليه پۀ واسطه سره پۀ طريقه قادريه راشديه کښې اجازت حاصل دے اؤ دَ حضرت علي مرتضے رحمته الله عليه پۀ واسطه سره نقشبنديه سلسله

کښېږ-دَ حضرت سيد تنظيم الحق کاکاخېل حليمي صېب رحمته الله عليه نه پهٔ واسطه دَ حضرت مولانا فقير محمد رحمته الله عليه نه څلورو واړو سلسلو کښې اؤ پهٔ واسطه دَ حضرت سيد سيف الرحمٰن ګل بادشاه رحمته الله عليه مېخ بند بابا جي پهٔ سلسله قادريه نقشبنديه کښې - دَ حضرت ډاکټر فدا محمد صېب مد ظله نه پهٔ واسطه دَ حضرت مولانا محمد اشرف سلېماني رحمته الله عليه نه څلورو واړو سلسلو کښې اجازت حاصل دے- دَ حضرت ميا سيد بشير کاکاخېل رحمت الله عليه نه پهٔ واسطه دَ حضرت مولانا محمد اشرف سلېماني رحمته الله عليه نه څلورو واړو سلسلو کښې اجازت حاصل دے- دَ حضرت مولانا عبدالرحمان صديقي صېب رحمت الله عليه نه پهٔ کتلفو واسطو دَ مولانا احمد علي لاهوري رحمت الله عليه ،دَ حضرت شاه عبد القادر راۓپوری رحمت الله عليه اؤ دَ حضرت مولانا حسين احمد مدني رحمت الله عليه پهٔ سلسلو کښې اجازت حاصل دے- دَ حضرت حاجي عبد المنان صېب مد ظله نه پهٔ واسطه دَ حضرت مولانا محمد اشرف سلېماني رحمته الله عليه نه څلورو واړو سلسلو کښې اجازت حاصل دے- دغه شان پهٔ مختلفو واسطو دَ حضرت مولانا عبد الغفارصېب مد ظله نه پهٔ بېشماره سلسلو کښې اجازت حاصل دے-

امورِ تصوف

اوس پهٔ څو ليکو کښې دَ تصوف خلاصه پېش کولے شي کوم چې دَ مشهور کتاب شريعت اور طريقت نه اخستلے شوي ده-دې ته بلا شبه دَ تصوف خلاصې هم وئيلے کېدے شي-

١- مقصود

الف-اعمال

ب-ثمرات

٢- غېر مقصود

الف-ذرائع

ب-توابع

ج-موانع

۱- الف - اعمال

دَ اعمالو دوه قسمونه وي

۱- جلبي اعمال- جلب پهٔ عربئ کښې دَ څهٔ څيز حاصلولو ته وائ نو دَ دې نه دَ هغه اخلاقو حاصلول مراد دي دَ کوم چې مطالبه شوي ده مثلاً دَ الله مينه، صبر ، شکر ،اخلاص ، تفويض ،تواضع، رضا ،صدق وغيره-دو ته اخلاق حميده هم وائ-

۲- سلبي اعمال- سلب دَ څيز دَ ځان نه لر کولو ته وائ-نو دَ دې نه هغه اخلاق مراد دي دَ کوم نه چې منع شوي ده مثلاً دَ دنيا مينه،ريا ،تکبر،حسد ،کينه،بغض ،بې صبري ، ناشکري وغيره-دو ته اخلاق رذيله و ائ-

۱- ب -ثمرات -نتيجې

دوه قسمه دي يو دَ بنده طرف نه چې دا توفيق ملاويږي چې هر وخت دَ الله تعالیٰ بندګي کولے شي-دويم دَ الله تعالیٰ دَ طرف نه رضا اؤ دَ قرب خاص عنايت کوم ته چې وصول وئيلے شي-

۲- الف- ذرائع

دَ ذريغو دوه قسمونه دي-

۱- مجاهده- پهٔ دې کښې لږې خبرې کول ،لږ خوراک سخاک،لږ خوب اؤ لږو خلقو سره ملاويدل بالخصوص دَ هغه خلقو دَ ملاوېدو نه ځان بچ ساتل دَ چا پهٔ ملاوېدو کښې چې ديني نقصان وي-

۲- فاعله- دا هم دوه قسمه وي-يو فائده منه ليکن دَ خطرې نه پاکه مثلاً ذکر ، مراقبه اؤ شغل -دويمه فائده منه ليکن خطرناکه مثلاً تصور شيخ ، سماع اؤ عشق مجازي-

۲- ب-توابع -

دَ دې سره پهٔ سلوک کښې دَ بنده واسطه راځي که بنده ئې غواړي اؤ کنه -ډا پهٔ اختيار کښې نهٔ وي-دَدې هم دوه قسمونه دي - يو هغه چې پکښې دَ نقصان احتمال هم کيدے شي پهٔ هغو کښې دا لاندينې کيفيات راځي-

1. **دَ سکر سره وحدة الوجود-** يعني دَ وحدة الوجود دَ کيفيت پهٔ دوران کښې دَ شريعت دَ پابنديو طرف ته بې اختياره ذهن نهٔ تلل اؤ څهٔ داسې خبرې دَ خؤلې نه وتل دَ کومو چې شرع اجازت نهٔ ورکوي- دې حالت کښې دَ بې اختيارۍ پهٔ وجه بنده خو معذور وي خو اقتدا ئې هم نشي کيدلے-
2. **کشف الٰهي-** دَ الله تعالیٰ دَ ذات متعلق علوم اؤ معراف پهٔ زړهٔ وارد کيدل-
3. **کشفِ کوني-** کوم څيزونه چې عام خلق نشي ليدے دَ هغو ليدل-دا دَ ماضي سره هم تعلق لرلے شي اؤ دَ مستقبل سره -موجوده حالت کښې چې لرې يا نزدې دَ غائبو څيزونو باره کښې خبريدل-
4. **استغراق-** پهٔ څهٔ کيفيت کښې داسې غرقاوے چې دَ نورو څيزونو نه غفلت وشي-
5. **تصرف-** خپل مهمت اؤ توجه سره بل کس يا څهٔ څيز متاثر کول-
6. **قبض و بسط-** دَ قلبي وارداتو موجودګۍ ته بسط اؤ دَ دې نش ته قبض وئيلے شي-الله چې ځپله پهٔ زړه دَ چا څهٔ القا کوي هغې ته وارداتِ قلبي وئيلے شي-
7. **کرامت-** دَ چا نيک مسلمان پهٔ لاس څهٔ داسې کار کيدل چې عام خلق ئې پهٔ اسبابو نشي کولے-
8. **مشاهده-** دَ څهٔ امر يا دَ هستۍ کامل استحضار-دې ته کيفيتِ حضوري هم وئيلے شي-

داسې توابع هم وي چې پکښې دَ ضرر څهٔ احتمال نهٔ وي -هغه دادي-

1. **وجد-** دَخه عجيبه حالت محموده پهٔ بنده غلبه کول چې دَ بنده اختيار کښې نهٔ وي-
2. **ټيک خوبونه -** صحيح خوبونه ليدل-

3. **دَ دعاګانو قبلېدل**
4. **الهام-** دَ ولي الله پهٔ زړهٔ دَ الله پاک طرف نه څهٔ خبره راتلل-
5. **فنا اؤ بقا-** رذايل چې مغلوب شي دې ته فناے نفس وئيلے شي اؤ دَ دې ادراک چې هم ختم شي چې ماته فنا حاصله ده دې ته بقا وئيلے شي -بعضې خلق دې ته فناء الفنا هم وا ئ-
6. **ۍ سکر وحدة الوجود-** دَ زړهٔ دَ الله تعالیٰ سره داسې تعلق جوړېدل چې پهٔ هر څهٔ کښې پهٔ الله تعالیٰ نظر پرېوزي لکه څنګه چې نمر وي نو ستوري نهٔ ښکاري-
7. **فراستِ صادقه-** يعنې دَ څهٔ کار ،څهٔ څيز يا کس باره کښې صحيح اندازه لګېدل-دغې ته بصيرت هم وئيلے شي-

۲- ج- موانع-

هغه امور چې پهٔ هغو کښې دَ مبتلا کېدو پهٔ صورت کښې دَ صحيح لارې نه بې لارې شي-محنت پرې ضائع کيږي-اؤ که دَ دې اصلاح پهٔ وخت ونشي نو دَ عباد الرحمٰن پهٔ ځاے عباد الشيطان کښې هم داخلېدے شي -الله تعالیٰ دې هر څوک ډدې نه وساتي- دا دا دي-

1. **حسن پرستي-** دَ چا دَ حس نه دَ چاڅهٔ داسې متاثر کېدل چې دَ شريعت دَ احکاماتو پروا پرېږدي-دا ډېر خراب حرکت دے-دَ بعضې صوفيانو دَ کلام نه څهٔ داسې ظاهرېدے شي خو هغه غلط فهمي وي خو دَ نفس دَ شرارت دَ کبله دا بنده صحيح ګڼلے شي اؤ بنده خپل عاقبت پرې خرابولے شي-دا کس ښځه هم کېدے شي ، سړے هم اؤ امرد هم- الله تعالیٰ دې مونږ ټول دَ داسې انجام نه وساتي-
2. **تعجيل-** دَ څهٔ کيفيت دَ حاصلولو دَپاره دومره تادي کول چې پهٔ سلوک کښې چې کوم احتياطونه ساتل پکار وي هغه ونشي ساتلے-دَدې پهٔ وجه سالک پرېشانه شي -همت

بيالي اؤ کله کله دا کيفيت دومره زيات شي چې دَ خپل شېخ نه بد ګمانه شي-دلته نه دَ سالک دَ تباهئ لاره شروع شي-الله تعالیٰ دې هر څوک دَدې نه وساتي-

3. **تصنع-** سالک ته چې کوم کيفيت حاصل نهٔ وي اؤ دے داسې ځان ښائ چې لکه ورته دا کيفيت حاصل دے ،دې ته تصنع وئيلے شي-

4. **دَ ست مخالفت-** پهٔ سلوک دَ سنت دَ مخالفت څهٔ ګنجائش نشته-کهٔ سالک پهٔ څهٔ معامله کښې دَ سنت قصداً مخالفت وکړي نو دا هغه ډېر لرې وغورځئ-البته کهٔ ځان محروم ګڼي نو بيا محرومي خو ضرور وی خو دَ هغې نقصان نه بچ شي کوم چې پهٔ قصد دَ مخالفت نه رسي-

5. **دَ شېخ مخالفت-** سلوک کښې دَ شېخ مخالفت پهٔ خپلو پښو ترخز وهل دي-څوک چې څهٔ هم عقل لري نو دَ دې ځان بچ کوي-

دِ مطالعې حاصل

دَ دې ټولو تفصيلاتو نه به لوستونکي ته دا پته ضرور لګيدلي وي چې دا ټول هرڅهٔ پهٔ شريعت باندې دَ عمل دپاره دي اؤ دا بعضې خلق چې وائيچې شريعت يو شے دے اؤ طريقت بل شے دے-که دا دې پاره وائ چې شريعت خو دَ خداے پهٔ حکم عمل کول دي اؤ طريقت دې عمل ته لار جوړوي اؤ دَدې رکاوټ ختموي نو بيا خو خېر دے ځکه دې لحاظ سره دَ دوی دَ عمل مېدانونه جدا جدا دي لېکن که څوک وائ چې څوک طريقت ته راغلو پهٔ هغه اوس دَ شريعت اتباع لازمه نهٔ ده نو دا ګمراهي ده اؤ تباهي ده-هر کله چې دَ سلوک حقيقت معلعم شو نو دا معلومه شوه چې پهٔ دې کښې نهٔ دَ کشفونو اؤ کرامتونو ضرورت دے ، نهٔ پکښې پهٔ قيامت کښتې دَ معافئ ګارنټي ورکولے شي،نه دَ دنيا دَ کارونو دَ پوره کولو سامان دے پکښې چې په تعويذونو دې دَ دنيا کار چليږي،يا مقدمې دې بنده ګټيیا روزګار کښې دې ترقي وي يا پهٔ دم درود دې بيمارئ دَ ښهٔ کيدو بندوبست پکښې وي يا دې چې کوم کار کيدونکے وي دَ هغې دَ اطلاع

څۀ بندوبست وي-دغه سان نۀ پکښې تصرفات لازم دي چې بس دَ پير پۀ توجه دې هر څۀ کار کيږي ،يا دَ ګناه دې بالکل خيال هډو نۀ راځي يا دې عبادتونه خود بخپله کيږي، مريد دې هډو اراده نه کوي يا ذهن اؤ حافظه دې تيزه شي-دې کښې دا هم نشته چې داسې باطني کيفيات دې پيدا شي چې پۀ عبادت کښې دې هر وختې مزه وي،پۀ عبادت کښې دې څۀ وسوسه نۀ راځي،هر وخت دې ژړيدل وي،يو محويت عالم کښې دې بنده دَ ځان نه بې خبره وي اؤ نۀ پۀ ذکر شغل کښې دَ انواراتو يا دَ څه اواز وغيره محسوسيدلو څۀ انتظام لري-نۀ پکښې دَ ښو ښو خوبونو کتلو ،يا دَ الهاماتو ضمانت ورکولے شي-بس اصلي مقصود چې دَ الله تعالیٰ رضا ده دَ دې نيت جوړول دي اؤ دا به څنګه حاصليږي دَ دې ذريعې اختيارول دي چې هغه په مختلفو حالاتو کښې مختلفې کيدے شي-

دَ سالک دپاره مفيد کتابونه

تفسير- معارف القران مؤلفه مفتي محمد شفيعؒ ، تفسير عثماني اؤ تفسير مظهري-

دَ تفسير عثماني پښتو کښې ترجمه حضرت سيد تسنيم الحق کاکا خيل صيب کړې ده-دا به انشاء الله څۀ موده پس زمونږ پۀ ويب پاڼه راشي -کار پرې شورو دے-

حديث - رياض الفالحين اؤ معارف الحديث دِ مولانا منظور نعماني صيبؒ

فقه- جنتي کالے مؤلفه دَ څضرت مولانا اشرف علي تانويؒ -دَ دې پښتو ترجمه سيد تسنيم الحق کاکا خيل صيب کړې ده دَ جنتي کالي پۀ نوم-تعليم الاسلام دَ مفتي کفايت الله صيب څلور جلده-

تصوف- دَ بنده کتاب دَ تصوف خلاصه چې دَ سوالونو جوابونو صورت کښې دے

دَ حضرت مولانا اشرف علی تانویؒ دَ څلويښت وعظونو ترجمه

زبدة التصوف پۀ پښتو ژبه کښې

دَ تصوف خلاصه پۀ پښتو ژبه کښې

فضايل دَ حضرت مولانا زکريا رحمت الله صيب کتاب فضايلِ اعمال پۀ پښتو ژبه

يو معذرت

بنده دَ مختلفو کتابونو نچوړ پهٔ دې کتاب کښې پېش کړے دے اؤ عوام دَ پرېشانۍ دَ بچ کولو دَ پاره مې دا تفصيل نهٔ دے بيان کړے چې کومه حصه دَ کوم ځائے نه اخستې شوې ده -دا دعوه چرته هم نهٔ لرم چې دا هر څهٔ ما کړي دي-هر څهٔ چې دي زما دَ شېخ حضرت مولانا اشرف صيب ،دَ حضرت مولانا اشرف علي تانوی رح ،دَ حضرت مولانا زکريا اؤ دَ صوفي محمد اقبال صيب رحمت الله عليهم دَ علومو اؤ دَ فيوضو برکت دے-

ضروري خبرَونه

دَ چا چې دې عاجز سره اصلاحی تعلق وی هغوی ته دا خواست دې چې تعلق جوړولو نه پس پهٔ يو ساده کاغذ باندې خپل نوم، د پلار نوم، پته ، تعليمی قابليت، مشغولتيا،معمولات، کهٔ د چا نه ئې مخکښې ذکر اخستې وی نو هغه ذکر او چا چې دا ذکر ورکړې وی دَ هغهٔ تعارف تفصيل سره صفا صفا وليکی او عاجز ته دې ورکړی-تاسو ته مشوره درکولو کښې به دا معلومات دَ عاجز پکار راځی-

1. کهٔ شرعی رکاوټ نهٔ وی نو خپل حال پهٔ مخامخ يا دَ ټيليفون پهٔ ذريعه شيخ ته وواېځ- کهٔ دا نهٔ وی نو دَ خط پهٔ ذريعه- (زنانؤ دپاره مخامخ راتلل مناسب نهٔ دی-)
2. دَ شېخ چې څهٔ تحقيق وی هغه معلومولو نه پس پهٔ هغې عمل کولو پوره پوره کوشش پکار دے او کهٔ چرې څهٔ خبره پهٔ پوهه کښې نهٔ وی راغلې نو بيا دې تپوس وکړی -
3. خپل شيخ پهٔ ټول عالم کښې ځان دپاره د ټولو نه بهتر وګڼئ- دا نه چې هغه دَ ټولو نه افضل وګڼئ- ځکه چې ددې پته صرف الله تعالیٰ ته ده-او دا عاجز خو ډېر ګناهګار دې-الله تعالیٰ دې پرې پرده واچوی-
4. روحانی اصلاح دپاره صرف خپل شيخ سره تعلق ساتئ-کله هم پهٔ بل چا خپل حال مهٔ ښکاره کوئ-هم دې ته توحيد مطلب وائی-ځنګه چې حضرت خواجه عزيز الحسن مجذوب (رحمة الله عليه) خليفه د حضرت مولانا اشرف علی تهانوی (رحمت الله عليه) وائی-

خلور حقه دَ مرشد تل ساته ياد

اطلاع و اتباع و اعتقاد و انقیاد

دَ بیعت پهٔ وخت چې کوم تعلیم شوے وي هغه یاد ساتل پکار دي-دَ دې نه علاوه دَ لاندینو خبرو خیال ساتل هم ضروري دي-

1. دَ علاجي ذکر نه علاوه روزانه سل ځله دریمه کلمه ،سل ځله درود شریف اؤ سل ځله استغفار هم کول پکار دي- دَ هر نمونځ نه پس ځله سبحان الله ، ځله الحمد لله اؤ ځله الله اکبر سره درې ځله کلمه طیبه ،درې ځله درود ابراهیمي ،درې ځله استغفار اؤ یو ځل آیت الکرسي ویل هم پکار دي-
2. دَ نفلونو چې کوم معمول وي هغه پوره کول پکار دي اؤ کهٔ څهٔ مشکلات وي نو دَ شیخ سره رابطه پکار ده-بځپله نهٔ معمول جوړول پکار دي اؤ نهٔ پرېښودل دي -
3. دَ جمعې پهٔ ورځ اؤ شپه کښې دَ درود شریف کثرت ډېر سعادتونه لري-دې سره دَ سورة کهف دَتلاوت هم خیال ساتل پکار دي اؤ دَ جمعې چې کله اخري وخت راشي نو دَ خپل ځان دپاره دَ دعا درخواست کوم اؤ دَ ټول امت دپاره دعاګانې هم کول پکار دي-
4. روزانه کم نه کم نیمه سیپاره تلاوت کول پکار دي کهٔ صحیح تلات نشي کولے نو ډېر زر ئې اېزده کول دي-
5. دَ خپل لاس ،خؤلې اؤ دَ قلم دَ شر نه خلق بچ ساتئ اؤ کوم کار چې نهٔ دَ دین فائده وی نهٔ دَ دنیا پهٔ هغې کښې مشغولتیا بې وقوفي ګڼئ-کوشش کوئ چې (پهٔ شرط دَ تحمل هر کس ته فائده ورسوئ)-دَ دې دپاره دعا هم کوئ اؤ کشش هم-پهٔ برېکټ کښې چې کوم هدایت دے دَ هغې باره شیخ سره مشوره بهتره وي-
6. دَ ښځې اؤ دَ اولاد دپاره مهٔ پهٔ چا ظلم کوئ اؤ مهٔ دَ چا دپاره پهٔ هغوی ظلم کوئ -دې ته فتنه ویلې شوي دي -دَ دوی پهٔ باره دَ الله تعالیٰ نه ډېره ویره پکار ده-
7. دَ کومې خبرې چې تحیق نهٔ وي شوے هغه مهٔ خوروئ -خاص طور باندې کهٔ دَ هغې پهٔ وجه دَچا عزت ته نقصان رسي-دغه شان پهٔ مجلس کښې چا سره پچموزې کول یا ټوک تنګول ،خراب نوم اخستل یا دَ هغوی نسل یا پیشې باندې ګوته اوچتول سخت منع دي-

8. کوم څيزونه چې اختياري دي مثلاً نمونځ روژه يا دَ شريعت نور کارونه پۀ دې کښې سستي بلکل نۀ دي کول اؤ کوم څيزونه چې غېر اختياري دي مثلاً پۀ عبادت کښې مزه ، شوق يا داسې نور احوال دَ هغو فکر نۀ کول - کۀ الله تعالیٰ نصيب کړل نو شکر پرې وېستل پکار دي اؤ کۀ نۀ وي نو پرواه ئې نۀ دي کول پکار-پۀ اختيراى اعمالو کښې کۀ کوتاهي وشي نو پۀ هغې ندامت پکار دت اؤ توبه کول دي اؤ دَ غېر اختياري احوالو معامله پۀ خداے پرېښودل پکار دي-
9. پۀ کور کښې پکار ده چې بهشتي زےور موجود وي -پۀ دې دَ اهل سنتو عقيدې موجودې دي-دَ دو مطابق خپلې عقيدې جوړول پکار دي-دَ خپل ضرورت مسئلې هم دَ دې نه معلوميدے شي-دغه شان دَ حضرت مولانا اشرف علي تانوی رح دَ وعظونو اؤ ملفوظاتو نه هم فائده اخستل پکار دی- کۀ چا سره بهشتي زېور نۀ وي خو انټرنېټ ورسره وي نو زمونږ پۀ وېب پاڼه باندې دا ټول تفصيلات موجود دي-
10. سړو ته دَ خپلو ښځو دَ حقوق واجبه خيال ساتل ډېر ضروري دي-دَ چا چې اولاد وي هغوی ته دَ خپل اولاد پۀ تربيت باندې توجه کول پکار دي اؤ څوک چې وادۀ کړي نۀ دي هغوی ته دَ خپل حفاظت دپاره شېخ سره مشوره کول پکار دي-دغه شان چې دَ کومو زنانه و زما سره اصلاحي تعلق دے کۀ هغوی وادۀ کړی وي نو هغوی ته پکار دي چې دَ خپلو خاوندانو پۀ زړۀ سره خدمت کوی اؤ دَ اولاد پۀ تربيت کښې دَ خپل خاوند سره تعاون کوي اؤ که لا ناوادۀ کړي وي نو دَ خپل مور و پلار اؤ ورونړو سره دې ښۀ وخت تېروي اؤ کۀ دَ وادۀ قابله وي نو کۀ څۀ مناسب رشته ملاؤ شي نو انکار دې نۀ کوي-

ټيليفون کول د ورځې 12 بجو نه تر يوه بجه پورې زيات مناسب دې ځکه چې هم دا وخت ددې دپاره مخصوص کړے شوے دے- الله جل شانه دې مسلمان امت باندې رحم وکړی او مونږ دې معاف کړی- امين

1. د ټيليفون رابطې دپاره دا لاندې نمبرې دی

i. د استوګنې نمبر 0092 51 5470582 (الله آباد)

ii. موبائل0092 300 5010542

2. د خانقاه پته

سید شبیر احمد کاکا خیل

مکان نمبرCB-1991/1 ، گلی نمبر4 ،اشرف لین،نزد امیر حمزہ مسجد اللہ آباد ، ویسٹرج 3 ، راولپنڈی، پاکستان.

3. ای میل

i. sshabir@tazkia.org

ii. sshabirkakakhel@gmail.com

د معمولاتو دپاره

د حضرت شاه صاحب متعليقينو ته دا خواست دې چې هغوی ته کوم روزانه معمولات ورکړې شوی دی هغوی دې د هغې روزانه دَ ادائيګئ تفصيل دپاره پهٔ باقاعدګئ سره لاندې ورکړې شوې فارم ډک کړی او شاه صاحب ته دې هره مياشت پورته وکړې شوې رابطو پهٔ ذريعه ورسوی-

د يو فارميټ والا فائل ډاؤن لوډ کړئ-فائل کښې دننه انګريزی او پښتو دوانړه قسمه صفحې موجودې دی- د يو قسم صفحه پرنټ کړئ او ډکه ئې کړئ-او جمع ئې کړئ-

کهٔ څوک ملګرې د روزانه معمولاتو پرچه ډکه نهٔ کړې شی نو هغه دې لاندې ورکړې شوې سوال نامه ډکه کړی او جمع دې کړی-